

Utvärdering av forskarskolor för lärare

Utvärdering av forskarskolor för lärare

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Utvärdering av forskarskolor för lärare

Utgiven av Högskoleverket 2012

Högskoleverkets rapportserie 2012:9 R

ISSN 1653-0632

Innehåll: Högskoleverket, analysavdelningen, **Thomas Furusten, Ann Catrin Lagerkvist**

Omslagsbild: OEM Images

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	6
Utgångspunkter för Högskoleverkets utvärdering	9
Deltagandet i forskarskolor för lärare	11
Forskarskolorna	11
Deltagande lärare	11
Deltagande kommuner	14
Licentiandernas studie- och arbetsvillkor	16
Deltagarnas arbetstid	16
De deltagande lärarnas lön	18
Arbetsprocessen för deltagande lärosäten	20
Måluppfyllelse och effekter	26
Mål: Utbildningen syftar till att erbjuda lärare utbildning på forskarnivå, så att de inom en tid av två år och sex månader ska kunna uppnå licentiatexamen	26
Mål: Utbildningen syftar till att öka antalet forskarutbildade lärare i skolan och möjliggöra för skolhuvudmännen att anställa lektorer i skolan	28
Mål: Utbildningen ska avse sådana ämnen som medför en förstärkning av lärarens kompetens så att elevers måluppfyllelse ökar. Detta innebär att utbildningen även ska omfatta ämnesdidaktik.	32
Sammanfattande diskussion	42
Licentiandernas studie- och arbetsvillkor	43
Beskrivning och värdering av arbetsprocessen för deltagande lärosäten	43
Bedömning av måluppfyllelsen och värdering av effekter för deltagarna och de berörda skolhuvudmännen	44
Appendix	48

Sammanfattning

Detta är en utvärdering av satsningen på forskarskolor för lärare som Högskoleverket har gjort på uppdrag av regeringen. Tillvägagångssättet för utvärderingen har varit enkätutskick till deltagande lärare, till de högskolor och universitet som arrangerat utbildningarna, samt till berörda skolhuvudmän.

Utvärderingen visar att deltagarna, kommunerna och forskarskolorna på det stora hela är positiva till satsningen. Den har inneburit att mer forskar-kompetens om bland annat ämnesdidaktik tillförts skolans värld, som en god förutsättning för att åstadkomma bättre måluppfyllelse för eleverna, vilket är satsningens huvudsyfte.

Arbetsprocessen och genomförandet av utbildningen har i stort sett fungerat enligt intentionerna, även om en relativt hög andel av deltagarna behövt längre tid än avsett för att bli färdiga.

Det har emellertid varit en dyr satsning för ett fåtal lärare, och ett litet antal av landets kommuner har deltagit. Med den begränsade omfattningen hittills är det tveksamt om satsningen kommer att ge någon tydlig effekt. Det är dessutom få av skolhuvudmännen som har en plan för att förvalta och ta tillvara de forskarutbildade lärarnas kompetens i skolverksamheten.

Dessutom avser bara ungefär hälften av de deltagande lärarna att fortsätta arbeta som lärare, och satsningen kan därför till stora delar beskrivas som en chans för lärare som velat ta ett karriärkliv ut ur skolan.

En tydlig brist är att det inför satsningen knappast förts någon initial diskussion mellan forskarskolorna och skolhuvudmännen om hur kompetensbehoven i skolan ser ut.

En mer utförlig sammanfattande bedömning finns i rapportens avslutande avsnitt.

Bakgrund

I oktober 2007 aviserade regeringen en möjlighet för yrkesverksamma lärare att gå utbildning på forskarnivå (forskarutbildning) med bibehållen lön, som en satsning både på nya karriärvägar inom läraryrket och för ökad kvalitet i skolan. Syftet är att personer med anställning på skola eller förskola inom en tid av två år och sex månader ska kunna uppnå licentiatexamen. Utbildningen ska öka antalet forskarutbildade lärare i skolan och möjliggöra för skolhuvudmännen att anställa lektorer i skolan. Satsningen regleras i förordningarna SFS 2007:753 och SFS 2007:754.

Enligt regeringen ska dessa utbildningar gälla sådana ämnen som medför en förstärkning av lärarens kunskaper och kompetens så att elevers måluppfyllelse därigenom ökar, vilket innebär att utbildningen även ska omfatta ämnesdidaktik. Utbildningarna ska organiseras i form av forskarskolor av lärosäten som ska ha huvud- och samordningsansvar (värdlärosäten) och samverkan ska ske med medverkande lärosäten.

Forskarutbildningarna ska anordnas i en omfattning som motsvarar minst 80 procent av studier på heltid. Den sammanlagda utbildningstiden ska motsvara utbildning på forskarnivå under två år. Under studietiden fortsätter den studerande att fullgöra uppgifter som lärare hos skolhuvudmannen i en omfattning som motsvarar minst 20 procent av en heltidstjänstgöring.

På regeringens uppdrag har Vetenskapsrådet utlyst medel för dessa forskarskolor för lärare. Medlen motsvarar 75 procent av huvudmannens kostnader för lärarens lön för den tid läraren deltar i utbildningen. I uppdraget till Vetenskapsrådet har ingått att bedöma intresseanmälningarna från högskolor och universitet, och till regeringen lämna rekommendationer om vilka lärosäten som ska beviljas medel för forskarskolorna. Utifrån denna uppdragsbeskrivning har Vetenskapsrådet bedömt kvaliteten på forskarskolans inriktning, utformning och organisation samt den utbildningsvetenskapliga relevansen och kompetensen för att bedriva den.

Vetenskapsrådet presenterade följande riktlinjer i utlysningen.

- Forskarskolan ska ha en formaliserad organisation med en programdirektör/koordinator som ansvarar för genomförandet.
- Forskarskolan ska erbjuda en sammanhållen licentiandutbildning kring ett utvecklat tema, skolämne eller väldefinierat forskningsprogram. De samverkande lärosätena ska tillsammans erbjuda en god forskningsmiljö för det angivna temat/programmet.
- Forskarskolan ska organisera antagning efter förslag från skolhuvudmannen, upprätta av studieplaner och följa upp resultaten.
- Forskarskolan ska organiseras så att ett värduniversitet ska samverka med minst en partnerhögskola samt med skolhuvudmannen.
- Forskarskolan ska tillhandahålla ett relevant utbud av licentiandkurser.

Enligt nedan beslutade Vetenskapsrådet om fördelning av medel för utbildning på forskarnivå för lärare till följande lärosäten och inriktningar.

Lunds universitet;

- Forskarskola i historia och historiedidaktik. Medverkande lärosäte: Malmö högskola. 24 platser.

Uppsala universitet:

- Forskarskola i geografi. Medverkande lärosäten: Högskolan Dalarna och Högskolan i Gävle. 25 platser.

Stockholms universitet:

- Forskarskola i läs- och skrivutveckling. Medverkande lärosäte: Högskolan i Gävle. 15 platser.
- Forskarskola i geografi, naturkunskap, fysik och kemi. Medverkande lärosäte: Södertörns högskola. 10 platser.
- Forskarskola i teknik. Medverkande lärosäten: Högskolan i Gävle och Kungl. Tekniska högskolan. 15 platser.
- Malmö högskola:
- Forskarskola i svenska med didaktisk inriktning. Medverkande lärosäte: Lunds universitet. 8 platser.

Göteborgs universitet:

- Forskarskola i språk och lärande. Medverkande lärosäten: Stockholms universitet och Södertörns högskola. 10 platser.

Karlstads universitet:

- Forskarskola i historia och samhällsvetenskap. Medverkande lärosäte: Högskolan Dalarna. 15 platser.

Linköpings universitet:

- Forskarskola i naturvetenskap, matematik, teknik och ämnesdidaktik. Medverkande lärosäten: Högskolan Kristianstad, Malmö högskola, Umeå universitet och Mittuniversitetet. 25 platser.

Kungliga musikhögskolan:

- Forskarskola i musikpedagogik/musikpedagogiskt arbete. Medverkande lärosäten: Lunds universitet, Örebro universitet, Göteborgs universitet och Luleå tekniska universitet. 10 platser.

I nedanstående tabell visas antalet nybörjare totalt, och fördelningen mellan könen.

Nybörjare, forskarskolor för lärare, 2008–2011

Kalenderår	Totalt	Kvinnor	Män
2008	107	54	53
2009	53	24	29
2010	–	–	–
2011	–	–	–
	160	78	82

Utgångspunkter för Höskoleverkets utvärdering

Uppdraget

Höskoleverket har i regleringsbrevet för 2011 fått följande uppdrag:

Under 2008 och 2009 har 150 respektive 100 miljoner kronor fördelats till forskarskolor för lärare. Enligt tidigare regeringsbeslut ska Höskoleverket utvärdera forskarskolorna (U2008/1996/UH). En redovisning ska lämnas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 juni 2012. Utvärderingen ska innefatta

- en bedömning av måluppfyllelsen
- en värdering av effekter av utbildningen för deltagarna och de berörda skolhuvudmännen
- en beskrivning och värdering av arbetsprocessen för deltagande lärosäten
- en analys av licentiandernas studie- och arbetsvillkor under den tid som utbildningen på forskarnivå har pågått.

Nedan följer en redovisning av hur Höskoleverket har tolkat och inordnat dessa delar i utvärderingen.

Bedömning av måluppfyllelsen och en värdering av effekter av utbildningen för deltagarna och de berörda skolhuvudmännen

Enligt Höskoleverkets bedömning är någon mätbar effekt på kvaliteten i skolan eller elevernas måluppfyllelse knappast möjlig att urskilja så snart efter satsningen. Sådana eventuella effekter kommer på många års sikt. Dessutom är det svårt att särskilja effekterna av just denna satsning från eventuell övrig kompetensutveckling för lärare, eller från utvecklingar inom lärarutbildningen. Vad som redan nu är möjligt att diskutera i termer av måluppfyllelse och effekter är vilka förutsättningar som skapats och vilka planer som finns för användningen av de deltagande lärarnas nya kompetens.

Med denna utgångspunkt har Höskoleverket definierat följande mål och effekter för utvärderingsuppdraget.

1. Utbildningen syftar till att erbjuda lärare utbildning på forskarnivå, så att de inom en tid av två år och sex månader ska kunna uppnå licentiatexamen.
2. Utbildningen ska öka antalet forskarutbildade lärare i skolan och möjliggöra för skolhuvudmännen att anställa lektorer i skolan.
3. Utbildningen ska avse sådana ämnen som medför en förstärkning av lärarens kompetens för att ge förutsättningar för eleverna att öka sin måluppfyllelse. Detta innebär att utbildningen även ska omfatta ämnesdidaktik.

Beskrivning och värdering av arbetsprocessen för deltagande lärosäten

I Högskoleverkets uppdrag ingår inte att utvärdera själva organiseringen i form av forskarskolor. Inte heller ska Högskoleverket överpröva Vetenskapsrådets bedömningar av ansökningar om medel till forskarskolorna.

Högskoleverket har definierat följande processer att utvärdera:

1. Grunderna för valen av utbildningsämnen.
2. Världlärosätenas huvud- och samordningsansvar för forskarskolorna och samverkan med partnerlärosätena.
3. Antagningsprocessen.
4. Förutsättningarna för att bedriva forskarskolorna i enlighet med målen.
5. Utbetalningen av statsbidrag, efter ansökan från skolhuvudmannen, via de statliga universitet och högskolor som bedrivit forskarskolorna.

Analys av licentiandernas studie- och arbetsvillkor under den tid som utbildningen på forskarnivå pågått

Högskoleverket definierar följande studie- och arbetsvillkor att utvärdera:

1. Lärarna ska under 2,5 år gå utbildningen medan de jobbar kvar som lärare under 20 procent av sin arbetstid och därefter kunna avlägga en forskarexamen.
2. Utbildningarna ska anordnas i en omfattning som motsvarar minst 80 procent av studier på heltid.

Undersökningens upplägg

Högskoleverket har valt att använda en enkätundersökning för att kunna utföra uppdraget. Tre olika enkäter har gått ut vintern 2011/2012:

- *Enkät 1* till de olika forskarskolor som erbjudit forskarutbildning för lärare (sammanlagt 10 stycken).
- *Enkät 2* till de berörda skolhuvudmännen.
- *Enkät 3* till de lärare som deltagit i satsningen.

Enkäterna finns i sin helhet i rapportens appendix.

I resultatredovisningen som följer redovisas inledningsvis vilka lärare och kommuner som har deltagit i licentiandutbildningen. Därefter presenteras enkätresultaten fråga för fråga enligt hur utvärderingsuppdraget till Högskoleverket formulerats av regeringen, i följande ordning: *licentiandernas studie- och arbetsvillkor, arbetsprocessen för deltagande lärosäten*, respektive *måluppfyllelse och effekter*.

Det avslutande avsnittet är Högskoleverkets sammanfattande diskussion utifrån resultaten.

Deltagandet i forskarskolor för lärare

Forskarskolorna

Samtliga huvudansvariga för forskarskolorna har lämnat svar på enkäterna. Svarsfrekvensen på enkäten till forskarskolorna är således 100 procent.

Söktrycket till de olika forskarskolorna har varierat kraftigt med ett lågt söktryck för forskarskolan i geografi till mycket högt söktryck för forskarskolorna i historia och samhällsvetenskap samt musikpedagogik och musikpedagogiskt arbete. Övriga har haft ett högt eller balanserat söktryck.

Antalet platser på forskarskolorna har varit olika stort och inte beräknats utifrån någon uppskattning om det nationella behovet. Forskarskolorna har också haft olika lång tid på sig för att informera om sin kommande verksamhet. Av dessa skäl har Högskoleverket bedömt att det inte är meningsfullt att analysera söktrycket närmare.

En jämförelse mellan antalet antagna och antalet platser forskarskolorna tilldelats visar att man antagit något fler sökande än antalet tilldelade platser.

Deltagande lärare

Svarsfrekvensen på de utsända enkäterna till de deltagande lärarna var 65 procent. Detta motsvarar svar från 103 personer. Lärare från alla forskarskolor finns med bland respondenterna. För samtliga utom en forskarskola har omkring eller klart över 50 procent av deltagarna besvarat enkäten.

I tabellen nedan presenteras respondenternas fördelning på de olika forskarskolorna. Lärosätena som är markerade med fet stil är värdlärosäte för forskarskolan.

	Forskarskola	Andel, procent	Antal svar	Antal antagna	Enkät svar per deltagare
1	Historia och historiedidaktik (Lunds universitet /Malmö högskola)	19,4	19	24	79 %
2	Geografi (Högskolan Dalarna/ Uppsala universitet /Högskolan i Gävle)	17,3	17	26	65 %
3	Läs- och skrivutveckling (Högskolan i Gävle/ Stockholms universitet)	8,2	8	16	50 %
4	Geografi, naturkunskap, fysik och kemi (Södertörns högskola/ Stockholms universitet)	5,1	5	10	50 %
5	Teknik (Högskolan i Gävle/KTH/ Stockholms universitet)	6,1	6	12	50 %
6	Svenska med didaktisk inriktning (Malmö högskola /Lunds universitet)	2	2	9	22 %
7	Språk och lärande (Stockholms universitet/ Göteborgs universitet /Södertörns högskola)	9,2	9	10	90 %
8	Historia och samhällsvetenskap (Karlstads universitet /Högskolan Dalarna)	10,2	10	15	71 %
9	Naturvetenskap, matte, teknik och ämnesdidaktik (Linköpings universitet /Högskolan Kristianstad/MaH/UmU/Mittuniversitetet)	12,2	12	25	48 %
10	Musikpedagogik/musikpedagogiskt arbete (KMH /LU/GU/Örebro universitet/Luleå tekniska universitet)	10,2	10	13	77 %
	Deltagare som inte lämnat uppgift om forskarskola	0,4	5		
	Totalt:	100	103	160	

På vilken nivå i skolan undervisade lärarna vid tiden för ansökan till forskarskolan?

De flesta av deltagarna var ämneslärare i skolan när de sökte till forskarskolan. Cirka 75 procent undervisade på gymnasienivå och cirka 20 procent för årskurs 7–9. De övriga deltagarna var lärare på årskurs 1–6, och någon enstaka person på förskolenivå.

Kön och ålder

Könsfördelningen i undersökningspopulationen är 49 procent kvinnor och 51 procent män. Det råder alltså en viss övervikt av män som deltagare i licentiatutbildningen eftersom det finns fler kvinnor än män i lärarkåren. Emellertid är könsfördelningen jämnare bland lärare på gymnasienivå, vilka utgör huvudgruppen av populationen. De deltagande lärare som besvarat enkäten är jämnt fördelade mellan män och kvinnor.

De deltagare i satsningen som besvarat enkäten är mellan 30 och 64 år. Det vanligaste åldersspannet är 35–39 år.

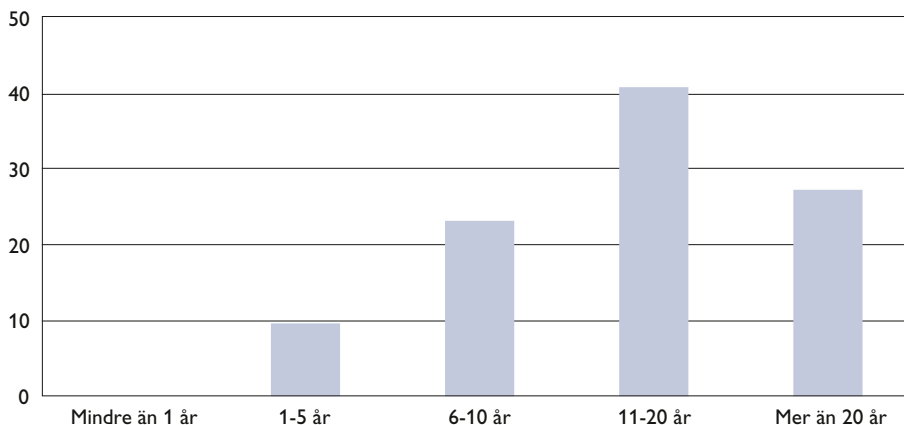
Deltagarnas lärarerfarenhet

Lärarnas erfarenhet av läraryrket när de påbörjat forskarskolan är ganska varierande. Kategorin med 11–20 års yrkeserfarenhet motsvarar drygt 40 procent av respondenterna. Därefter kommer kategorin med mer än 20 års yrkeserfarenhet (ca 27 procent) och på tredje och fjärde plats dem med 6–10 års res-

pektive mindre än 5 års erfarenhet av arbete i skolan (23 procent respektive knappt 10 procent).

Deltagarna i forskarskolorna är alltså huvudsakligen lärare med lång erfarenhet.

Erfarenhet som lärare vid tiden för ansökan till forskarutbildningen

Procent av deltagarna.

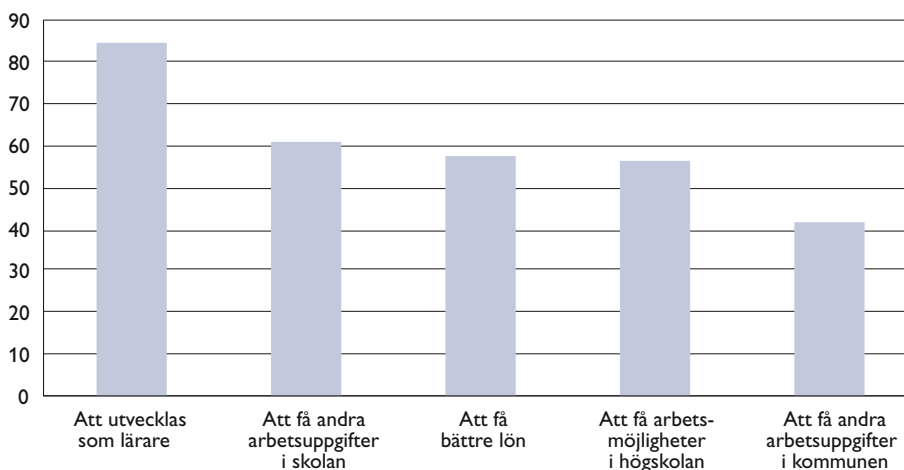
Anställning – skola och kommun

Lärare från 55 kommuner har besvarat enkäten, av de 61 kommuner som funnits med i satsningen. Respondenterna representerar alltså de flesta av de kommuner som deltagit i forskarskolorna. 92 procent av deltagarna har haft anställning på kommunala skolor, övriga på friskolor.

Deltagarnas syfte och mål med att gå utbildningen

85 procent av de deltagande lärarna har uppgett att de själva tagit initiativet till att få gå forskarutbildningen. Endast i ett litet antal fall uppger lärarna att de blev uppmuntrade av sin arbetsgivare att gå utbildningen. Det är således huvudsakligen lärarna själva som tagit initiativet till utbildningen.

Syfte med att söka utbildningen

Lärarnas vanligaste motiv för att gå forskarutbildningen har varit att de velat utvecklas som lärare. Något mindre vanliga motiv är att man velat få chans till andra arbetsuppgifter i skolan, få bättre lön, eller få arbete i högskolan. Att få chans till andra uppgifter i kommunen är det minst vanliga motivet. En sammanfattning av enkätens öppna svar är att lärarna valt att gå forskarutbildningen med det huvudsakliga målet att få tillämpa kunskaperna i klassrummet, skolan eller kommunen. Lärarnas motivation för att gå utbildningen överensstämmer således med målen för satsningen. Även andra motiv har uppgetts, som personlig utveckling, samt att forskning är spännande och viktigt.

Deltagande kommuner

Enkäten till skolhuvudmännen gick ut till 156 adresser i de 61 kommuner som deltagit i satsningen, enligt en sändlista med kontaktpersoner på kommuner och skolor. Utskicket gjordes brett med anledning av att Högskoleverket inte hade information om vilka personer som varit involverade i vilka kommuner. Sändlistan innehåller därför adresser till flera olika personer per kommun eller skolförvaltning.

En försvårande omständighet beträffande de deltagande kommunerna är att Högskoleverket inte har kunnat få fullständig kontroll på populationen. Kontaktuppgifterna till skolhuvudmännen har kommit verket tillhanda via forskarskolorna, kontakter som till stor del angetts av de deltagande lärarna och som i vissa fall är **till rektorer på lärarnas skolor men även till skolhuvudmän i kommunerna**.

Endast 31 enkäter har besvarats, vilket är otillräckligt för att alltför generella slutsatser ska kunna dras utifrån enkäten till skolhuvudmännen. Bortfallet är ändå av mindre betydelse eftersom populationen är brett definierad – den inkluderar flera personer per kommun. Vidare kan det ifrågasättas om det är relevant att likställa ett svar från en kommun som haft en deltagande lärare i forskarutbildningen med ett svar från en annan kommun som haft över tjugo deltagande lärare. Det är **mer relevant hur många av de lärare som omfattats av satsningen som finns med bland kommunernas svar**. De som svarat är ansvariga för totalt 80 deltagande lärare. Antalet deltagande lärare totalt är 158 (efter två tidiga avhopp).

Enligt detta sätt att definiera bortfallet är det 49 procent, och svarsfrekvensen är alltså 51 procent.

Av dem som svarat på enkäterna till skolhuvudmännen är ungefär hälften rektorer på gymnasieskolor och den andra hälften befinner sig på olika positioner inom den kommunala utbildningsförvaltningen. Detta förhållande påverkar vilka slutsatser vi kan dra från enkäten – de som svarat är dels personer som har direktkontakt med verksamheten och dess behov (rektorer), dels personer som har en bredare överblick (de kommunala skolhuvudmännen). Rektorernas ansvar omfattar oftast endast en skolenhet, medan skolhuvud-

mannen i en kommun ansvarar för i normalfallet ett tiotal men i vissa fall över 50 skolor.

Vilka kommuner har inte svarat på enkäten?

Det går inte att utläsa någon bestämd kategori av kommuner som inte har svarat. Det rör sig om en blandning av stora och små kommuner i olika delar av landet. Det råder en viss underrepresentation av svar från mindre kommuner i norra Sverige och en överrepresentation av svar från större kommuner – i synnerhet Stockholm. Detta överensstämmer dock med deltagandet i satsningen.

Vilka deltagare respektive huvudmän har svarat på enkäterna?

Fördelningen mellan kommunernas svar och de deltagande lärarnas svar är relativt lika fördelade geografiskt. Flest svar på de båda enkäterna har kommit från Östra Svealand och därefter Götaland. För en närmare beskrivning av svarsmonstret hänvisas till tabellen i appendix.

Hur många lärare per kommun har deltagit i satsningen?

En majoritet av kommunerna anger att en eller två lärare deltagit i licentiandutbildningen. Bland dem som svarat detta är ungefär hälften rektorer för endast en skola, men också företrädare för hela kommuners skolförvaltning har svarat att endast högst ett par lärare i kommunen deltagit i satsningen.

De övriga (ca 25 procent) har svarat att mellan tre och fem personer deltagit i satsningen. Det förekommer, om än i få fall, att flera lärare från samma skola deltagit.

Licentiandernas studie- och arbetsvillkor

Deltagarnas arbetstid

Regelverket för forskarskolorna för lärare innebär att 20 procents arbetstid som lärare på skolan ska kombineras med 80 procent forskarutbildning. Enkäterna innehåller frågor som syftar till att ta reda på hur denna uppdelning har fungerat i praktiken. Svaren på dessa frågor redovisas i det följande.

Enkäten till de deltagande lärarna

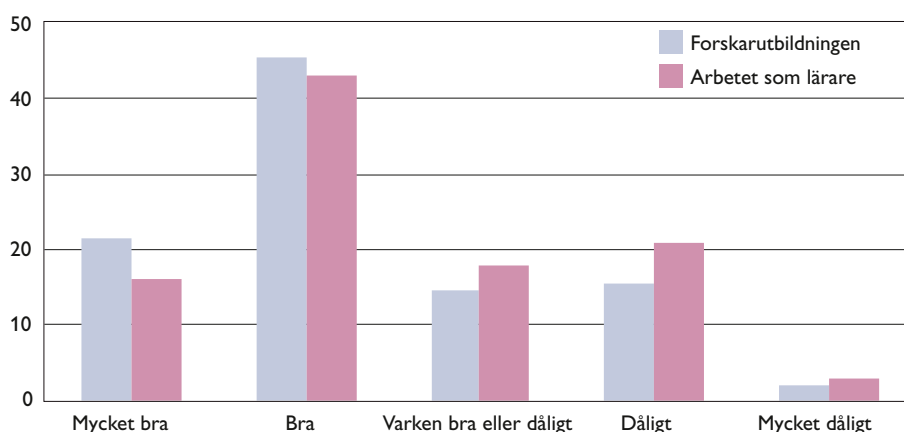
Hur fungerade omfattningen av den faktiska tiden för forskarutbildningen respektive för arbetet som lärare?

På ovanstående fråga till lärarna svarar de allra flesta att man har följt uppdelningen på 20 respektive 80 procent mellan arbetet i skolan och utbildning i forskarskolan. Cirka 10 procent uppger att de har haft en annan uppdelning. I kommentarerna som lämnats framgår att anledningen till dessa avvikelser varit olika. Ibland har lärararbetet tagit mer tid än avsett, ibland har forskningen tagit mer tid. Några har tagit tjänstledigt delar av tiden.

Fördelningen av arbetstiden i skolan har för de flesta av deltagarna varit utspridd på en eller i vissa fall två dagar i veckan. Ett fåtal personer hade arbetet i skolan fördelat på fler än två dagar i veckan och några uppger att de haft olika fördelning under olika delar av utbildningstiden.

På frågan hur man uppfattar att det här har fungerat är svaren fördelade enligt diagrammet nedan.

Hur fungerade fördelningen av arbetstiden?

Procent av deltagarna.

De allra flesta tycker att den faktiska tiden för forskarutbildningen fungerat bra eller mycket bra. Knappt 15 procent tycker att den fungerat på ett sätt som varken kan betecknas som bra eller dåligt, medan 18 procent anser att tiden

fungerat dåligt eller mycket dåligt. Bland kommentarerna från de mindre positiva är vanliga svar att det varit mycket arbetsamt eftersom forskarskolan var tidskrävande, samtidigt som arbetet som lärare också varit krävande. Det tycks också i flera fall ha rått en bristande samplanering mellan forskarskolan och skolan.

Det är något fler av deltagarna som är negativa till omfattningen av arbetet som lärare på skolan, även om majoriteten har svarat att det fungerat bra eller mycket bra. En av fyra anser att tiden för lärararbetet fungerat dåligt.

Av kommentarerna framkommer att det varit svårt att avgränsa lärarjobbet till 20 procent, och att många berättar att de varit tvungna att arbeta övertid. I vissa fall har forskarutbildningen blivit lidande. För andra har prioriteringen av forskarutbildningen gått ut över engagemanget som lärare.

Några deltagare har valt att ta tjänstledigt från sitt lärarjobb under den sista terminen, för att kunna avsluta sin licentiatuppsats.

Enkäten till skolhuvudmännen

Hur har arbetet på skolan eller skolorna lösts under den tid läraren varit på utbildning?

De flesta av skolhuvudmännen – tre fjärdedelar – beskriver att man löst den 80-procentiga frånvaron av en lärartjänst genom att man har tillsatt vikarier på skolorna. Endast ett fåtal har svarat att lärarnas uppgifter har fördelats på andra lärare i skolan. Ett par har poängterat att de haft ett vikande elevunderlag, något som kan motivera en omfördelning av arbetsuppgifter på skolan – och möjliggör att vissa lärare deltar i satsningen.

Hur har upplägget och fördelningen mellan arbetstid och utbildning fungerat ur ert perspektiv?

Hälften av huvudmännen har svarat att uppdelningen mellan arbetstid och utbildning fungerat bra. De övriga beskriver att det har varit vissa svårigheter, som i huvudsak handlat om att det varit svårt att utnyttja och schemalägga läraren på 20 procent i skolan.

Det är troligt att förhållanden som skolans storlek och personalsituation spelar in när det gäller hur en lärares frånvaro kan hanteras. Även om drygt hälften av kommunerna uppger att det fungerat bra är lärarnas situation på skolorna sannolikt något som de kommunala huvudmännen inte har fullständig insikt i. Kommentarna som getts antyder att den 20-procentiga lärartiden på skolan har varit otillräcklig.

Enkäten till forskarskolorna

Hur har det fungerat för deltagarna, sett ur ert perspektiv, med upplägget 80 procent utbildning och 20 procent arbete som lärare?

De olika forskarskolorna uttrycker olika erfarenheter av deltagarnas närvaro i forskarutbildningen på 80 procent. Enligt majoriteten har det fungerat bra, men andra har noterat att deltagarna haft svårt att styra över sin arbetstid som

lärare i kommunerna, vilket framför allt fått till följd att många inte kunnat fullgöra sin licentiatuppsats i tid.

I vissa fall har de deltagande lärarna varit tvungna att sköta sin tjänstgöring som lärare utspritt över flera dagar i veckan, vilket haft negativ inverkan på forskarutbildningen och licentiatarbetet. Det poängteras av några forskarskolor att tillgång till sammanhållen tid är betydelsefullt för möjligheten att genomföra studier på denna nivå, något som inte alltid mötts med förståelse i kommunerna.

Hur stor har deltagarnas utbildningstid varit i praktiken?

Samtliga av forskarskolorna uppger att den 80-procentiga tiden för licentiatarbetet varit otillräcklig. Fem av de tio forskarskolorna bedömer att deltagarna ägnat 80–100 procent av en arbetstid för licentiatarbetet, och fyra av dem anger att deltagarna har ägnat mer än en heltids arbete åt sina forskarstudier.

De deltagande lärarnas lön

Enkäten till skolhuvudmännen

De deltagande lärarnas lön

Samtliga utom en av de huvudmän som besvarat enkäten anger att de deltagande lärarna har behållit sin lön under utbildningstiden.

Ett par följdfrågor i enkäten handlar om lärarnas löneutveckling efter forskarutbildningen. Nära 75 procent svarar nej på frågan om de höjt forskarutbildade lärares löner jämfört med de kollegor som inte gått en liknande utbildning. 25 procent har ändå gjort det, och många av de övriga huvudmännen svarar att de avser att höja de forskarutbildade lärarnas löner. Många påpekar dock att en sådan lönehöjning inte kommer att ske med automatik med den nya tjänsten utan är beroende av individens prestationer.

Enkäten till deltagarna

I enkäten som deltagarna har besvarat ställs inga frågor om de ekonomiska villkoren under utbildningstiden. Däremot undersöks löneutvecklingen efter utbildningen.

Har du fått högre lön jämfört med de kollegor som inte gått en motsvarande utbildning?

Endast en låg andel (10 procent) av de deltagande lärarna hade vid tidpunkten för enkäten fått högre lön efter sina licentandstudier. En följdfråga i enkäten gäller om en eventuell lönehöjning är beroende av utnämningen till lektor. Deltagarnas svar visar ingen entydighet gällande detta, men många pekar på att det råder en oklarhet huruvida den ökade kompetensen, den nya tjänsten eller de nya arbetsuppgifterna kommer att innebära en högre lön. Många

uttrycker också en frustration över att ingenting har förändrats, och en del poängterar att Skolverkets prövning utgjort en flaskhals i lektorsutnämningen.

Arbetsprocessen för deltagande lärosäten

De delar av arbetsprocessen som enkäterna avser att undersöka är grunderna för valen av utbildningsämnen, samordningen och samarbetet mellan värd- och partnerlärosäten, antagningsprocessen, förutsättningarna för att bedriva forskarskolorna i enlighet med målen, samt administrationen för utbetalningen av statsbidrag.

I det följande redovisas svaren på de frågor som berör dessa processer.

Enkäten till forskarskolorna

Grunderna för valen av forskarutbildningsämnen

Utbildningsinnehållet har bestämts av forskarskolorna utifrån tankar om behoven av utbildning för lärare. Man har utgått från den lokala kompetensen och intresset vid samarbetande lärosäten, och i något fall uttrycks även särskilt att en anpassning har gjorts till just målgruppen lärare. En forskarskola lyfter specifikt fram att utöver dessa utgångspunkter har man beaktat målen för satsningen och relevansen för skolan.

Beskriv förutsättningarna att bedriva forskarskola för lärare i enlighet med målen för satsningen.

Ovanstående har beskrivits på lite olika sätt av de svarande forskarskolorna. Vissa har sett mer till förutsättningarna i den egna verksamheten medan andra har sett till förutsättningarna för hela satsningen.

De finansiella villkoren tycks överlag ha fungerat bra för forskarskolornas verksamhet. Ibland har det praktiska inte fungerat helt smärtfritt men det verkar inte varit något genomgående problem utan har snarare rört detaljer av administrativ karaktär. Från vissa håll har nämnts att det varit svårt att förena kraven för denna specifika satsning med lärosätenas (olika) krav på vad som ska ingå i en utbildning på forskarnivå. Utöver detta finns det flera kommentarer i linje med att skolhuvudmän eller skolledare inte upplevts vara ”med på båten” och några förslag har lagts fram för att åtgärda det upplevda problemet:

”Det kan behövas en tydligare information till skolhuvudmän om innebörden av satsningen på forskarutbildning för lärare.”

”För att nå målen med satsningen fullt ut hade det varit bra om skolhuvudmannen ålades att vara mera aktiv och att där funnits en plan för hur vetenskapliga och pedagogiska resultat skall användas och spridas i kommunen.”

Arbetsprocessen för ansökan om bidrag till forskarskolan

Åtminstone fyra av forskarskolorna hade redan upparbetade kontakter eller egen erfarenhet av forskarskolor som de hade nytta av i sitt arbete med ansökan om medel för forskarskolorna. Tiden för ansökan om medel uppfattas ha varit väl kort och processen för ansökan något krånglig. I övrigt är processen i de flesta fall inte särskilt väl beskriven och i stort sett inte alls problematiserad, vilket naturligtvis kan tolkas som att det på det stora hela fungerat väl.

Antagningsprocessen till utbildningen

Problem som framhållits har bland annat varit att flera lämpade sökande inte uppfyllt formella krav för antagning till forskarutbildning på de relevanta institutionerna. Orsaken till detta är att de lärarutbildningar som flera sökande genomgått inte varit uppbyggda så att de ger behörighet att söka forskarutbildning, och lärosätena har i dessa fall fått arbeta med att kringgå de formella hindren för att ändå bereda dessa sökande plats.

Forscarskolorna uttrycker också att det på grund av tidsbrist har varit svårt att få ut information till såväl potentiella sökande som till skolhuvudmän och skolledare om villkoren för satsningen. Man har också uppfattat att det har varit svårt för skolledarna att hitta vikarier för de lärare som skulle få gå utbildningen.

Det uppstod även problem på så sätt att en del lärare som ansökt om plats inte fått tillräckliga förutsättningar från sin kommun för att delta, varvid dessa personer förbigåtts.

Innan utbildningen startade, stämde ni av utbildningens innehåll och upplägg med skolhuvudmännen?

Enbart fyra av de svarande forskarskolorna har stämt av utbildningens innehåll och upplägg med skolhuvudmännen, och i tre av fallen gjordes detta bara i viss mån. Övriga har inte alls gjort någon avstämning. Detta har heller inte varit ett krav i utformningen av satsningen, men möjligen hade skolhuvudmännens intresse och engagemang varit större om de fått mer inflytande över utbildningens innehåll och upplägg.

Beskriv och reflektera över formerna för samverkan mellan er forskarskola och skolhuvudmännen

De beskrivna formerna för samverkan varierar ifrån i stort sett ingen samverkan alls, utöver de rent administrativa och ekonomiska, till ganska långtgående samverkan mellan parterna. På flera forskarskolor har representanter för skolhuvudmännen haft en eller ett par platser i ledningsgruppen och i ett fall har skolhuvudmän varit en viktig del i en referensgrupp för forskarskolan. Utöver detta finns exempel på skolhuvudmän som velat ta del av annan utbildning på lärosätet.

Man har på flera forskarskolor haft informationsmöten om satsningen och dess villkor, eller i efterhand presenterat resultatet av deltagarnas arbeten. Skol-

huvudmän eller skolledare har på en del forskarskolor också närvarat när de haft sina slutredovisningar. Några forskarskolor har dessutom haft olika typer av möten som syftat till att förbereda skolhuvudmän för hur de kan använda lärarnas nya kompetens.

Ytterligare ett exempel är att man i vissa fall haft samverkan genom att vissa deltagare bedrivit forskning med direkt anknytning till skolans värld.

Beskriv och reflektera över hur hanteringen av statsbidrag till skolhuvudmännen har fungerat sett ur er synvinkel

Överlag verkar hanteringen av statsbidragen ha fungerat enligt intentionerna. Vissa mindre bekymmer har funnits i form av exempelvis olika nivåer för löne-kostnadspålägg (löp) i olika kommuner, rekvisitioner som inte har kommit i rätt tid, hantering av föräldraledigheter respektive sjukdom, eller hur man från kommunens håll skulle räkna ut studietiden att begära ersättning för. Utbetalningarna har skett med något olika frekvens (varje månad till halvårsvis) från de olika forskarskolorna, men man har inte fått signaler från kommunerna om att detta inneburit något större problem.

Beskriv och reflektera över formerna för samarbetet med era partnerlärosäten

Samarbetena med partnerlärosätena har enligt beskrivningarna varierat en del i omfattning. De flesta har haft långtgående samarbeten i form av exempelvis deltagande i ledningsgruppen för forskarskolan, deltagande i handledarkollegier samt delat ansvar och drift av forskarutbildningens kursutbud. I flera fall framhålls att samarbeten med partnerlärosätena redan etablerats innan forskarskolorna för lärare kommit på tal, och att de redan upparbetade kontakterna bidragit till att samarbetet fungerat smidigt.

Redovisningarna tyder på att värdlärosätena tagit sitt huvudansvar för forskarskolans verksamhet, i enlighet med intentionerna för organiseringen av forskarskolorna. Över tid har intensiteten i samarbetet varierat beroende på att olika processer pågått under utbildningens gång. Inledningen av satsningen var intensiv med såväl ansöknings- som antagningsprocess, men även kursdelarna liksom handledning av forskningsinsatserna har krävt arbetsinsatser. Arbetet har under gång skiftat från insatser för ledningsgrupperna, lärare för kurser och slutligen handledarskap för uppsatsarbetet. I flera fall lyfts fram att forskarskolornas ansvariga gjort stora insatser för att få samarbetet att löpa smidigt. Andra exempel på insatser för att skapa sammanhållning har varit gemensamma seminarier, workshopserier eller internat. Vissa forskarskolor uppger att deltagarna på olika sätt fått tillgång till forskningsmiljöer eller erfarenhet från partnerlärosätenas kunskaper, exempelvis genom att det erbjudits huvudhandledare på ett lärosäte och bihandledare på ett annat, eller genom gemensamma träffar inom handledarkollegiet.

Exempel på mervärden av samarbetena som har lyfts fram är att man i en forskarskola åstadkommit en gemensam antologi av forskningsresultaten, att

det på ett nationellt plan skett en utveckling av musikpedagogik som akademiskt ämne med relation till skolans område, samt att forskningsfronten stärkts inom historia och inom samhällsvetenskapens ämnesdidaktiska lärarforskning.

Beskriv och reflektera över formerna för samarbetet med värdlärosätet

Den bild som ges av de partnerlärosäten som svarat på frågan bekräftar i stort värdlärosätenas uppfattning om att samarbetena fungerat bra. Mervärden som lyfts fram av partnerlärosäten är att samarbetet inneburit möjligheter till kompetensutveckling vad gäller att driva forskarskolor. Ett partnerlärosäte som inte har examenstillstånd på forskarnivå beskriver fördelen att de genom samarbetet i en forskarskola fått möjlighet att tillhöra en ämnesdidaktisk forskarmiljö.

Har ni fullt ut kunnat använda finansieringen av den här satsningen?

Alla av forskarskolorna – med undantag för en som hade relativt sena avhopp – har kunnat använda finansieringen fullt ut. Merparten av kostnaderna har bestått av statsbidrag för att täcka 75 procent av lärarnas lön under utbildningen och en del har gått till arrangemangen hos forskarskolorna.

Även enkäterna till skolhuvudmännen samt till deltagarna innehåller frågor som har bäring på forskarskolornas arbetsprocess. Dessa redovisas i det följande.

Enkäten till skolhuvudmännen

Hur har lärarna som gått forskarutbildningen valts ut?

En klar majoritet av huvudmännen har svarat att lärarna själva bett att få gå utbildningen, och de flesta av de övriga har svarat att deltagandet skett på lärarnas initiativ i kombination med att de uppmuntrats av arbetsgivaren att gå utbildningen. Några har svarat att information om utbildningen sänts ut till samtliga lärare varpå alla intresserade fått söka.

Det tycks alltså inte förekommit att vissa lärare ”valts ut” enligt frågans formulering.

Hur gick valet av utbildningsämnen till?

Skolhuvudmännen uppger att i nära hälften av fallen – 46 procent – har läraren eller lärarna bestämt utbildningsämne i samråd med rektorn eller motsvarande. Ungefär 30 procent av deltagarna har enligt enkätsvaren fått bestämma sitt utbildningsämne helt på egen hand. För den resterande minoriteten har utbildningsämnet valts av huvudmannen.

Stämde lärosätena av utbildningens innehåll och upplägg med er innan utbildningen startade?

På denna fråga är svarsbilden delad. Lite drygt hälften av huvudmännen har svarat att någon form av avstämning har ägt rum.

En huvudman på centralkommunal nivå svarar så här:

”En del forskarskolor var intresserade av kontakt och bjöd in till träffar, andra var fullkomligt ointresserade.”

Hur har processen för utbetalningen av statsbidrag till kommunen efter ansökan fungerat?

Medelstildelningen tycks inte heller ur skolhuvudmännens perspektiv ha inneburit **några större problem**. Nära 60 procent har svarat att det har fungerat bra eller mycket bra. Endast en av huvudmännen har svarat att det fungerat dåligt. Övriga är neutrala och har svarat att det fungerat på ett sätt som varken kan betecknas som bra eller dåligt.

Några kritiska kommentarer har lämnats. Två av dessa – som ändå angett att det fungerat bra – är följande.

”Eftersom kommunen ska rekvirera statsbidraget från varje lärosäte kan det bli ’krångligare’ än att rekvirera statsbidraget direkt från regeringen.”

”Lite väl mycket administration när man ska begära statsbidrag var tredje månad som krävdes i ett fall. Dessutom blir det extra krångligt om man ska göra en administrativ process kring statsbidraget för varje lärosäte som forskarstudenter går på. Vi skulle föredra att få begära statsbidrag vid ett och samma tillfälle för alla forskarstuderande, såsom Lärarlyftet fungerar.”

En av respondenterna som svarat att det fungerat varken bra eller dåligt kommenterar:

”Det har fungerat bra men på olika sätt eftersom statsbidraget var kopplat till högskolan. Vore bättre med samma struktur och sätt oavsett vilken högskola det gäller.”

Huvudmannen för Stockholms stad, med 24 deltagare i satsningen, är mest kritisk:

”Utbetalningarna var en enda soppa. Alla hade sina system för hur och när och på vilka grunder utbetalning skulle ske och vägrade anpassa sig. Det måste ha varit en mardröm för alla inblandade.”

Beskriv andra former av samverkan mellan forskarskolorna och skolhuvudmännen som funnits och hur de fungerat

Endast ett litet antal av huvudmännen har beskrivit andra former av samverkan. Dessa kommentarer visar att det på många håll funnits en god grund för samverkan. Det mest långtgående är att vissa forskarskolor inbjudit representanter från kommunen i sina styrgrupper, andra har inbjudit till informationsträffar eller seminarier. Inga exempel anges om att kommunerna tagit initiativ till samarbete.

Enkäten till de deltagande lärarna

Hur gick valet av forskarskola, utbildningsinriktning och uppsatsämne till?

Det i särklass vanligaste, enligt drygt 80 procent av deltagarna, har varit att de själva bestämt vilken forskarskola de skulle gå och att de valt inriktningen därför att de var intresserade av att få mer kunskap inom det valda ämnet. Strax under 20 procent uppger att de valt utbildningsinriktning i enlighet med utvecklingsbehoven i skolan eller kommunen. Cirka 15 procent uppger att det utöver detta funnits andra skäl till valet av utbildningsinriktning.

Det vanligaste är också att läraren själv valt ämnet för licentiatuppsatsen, även om många diskuterat uppsatsämne i samråd med handledaren på forskarskolan. En mycket liten andel har valt ämne i samråd med skolan eller kommunen. Sammantaget framträder bilden av att det huvudsakligen är lärarna själva som varit initiativtagare till deltagandet i utbildningen och valet av inriktning och ämne. Deltagarna ger alltså en något annorlunda bild än skolhuvudmännen när det gäller hur mycket som har skett på deltagarnas initiativ.

Måluppfyllelse och effekter

I det följande redovisas enkätsvaren som berör respektive mål som Högskoleverket definierat för satsningen på forskarskolor för lärare:

- Utbildningen syftar till att erbjuda lärare utbildning på forskarnivå, så att de inom en tid av två år och sex månader ska kunna uppnå licentiatexamen.
- Utbildningen ska öka antalet forskarutbildade lärare i skolan och möjliggöra för skolhuvudmännen att anställa lektorer i skolan.
- Utbildningen ska avse sådana ämnen som medför en förstärkning av lärarens kompetens för att ge eleverna förutsättningar att öka sin måluppfyllelse. Detta innebär att utbildningen även ska omfatta ämnesdidaktik.

Mål: Utbildningen syftar till att erbjuda lärare utbildning på forskarnivå, så att de inom en tid av två år och sex månader ska kunna uppnå licentiatexamen

Nedan visas genomströmningstiden och andelen examinerade enligt forskarskolornas respektive de deltagande lärarnas beskrivning.

Enkäten till forskarskolorna

158 lärare har deltagit i utbildningen på forskarskolorna. I december 2011 hade sammanlagt 89 av dessa blivit klara med sin utbildning inom de stipulerade 2,5 åren. Detta är något mer än hälften (56 procent). Hur dessa fördelar sig mellan de olika forskarskolorna presenteras i tabellen.

Forskarskolor	Antal antagna	Antal klara inom 2,5 år (dec 2011)	Andel klara inom 2,5 år (procent)
Historia och historiedidaktik (Lunds universitet/Malmö högskola)	24	12	50
Geografi (Högskolan Dalarna/Uppsala universitet/Högskolan i Gävle)	26	20	77
Läs- och skrivutveckling (Högskolan i Gävle/Stockholms universitet)	16	9	56
Geografi, naturkunskap, fysik och kemi (Södertörns högskola/Stockholms universitet)	10	5	50
Teknik (Högskolan i Gävle/KTH/Stockholms universitet)	12	0	0
Svenska med didaktisk inriktning (Malmö högskola/Lunds universitet)	9	3	33
Språk och lärande (Stockholms universitet/Göteborgs universitet/Södertörns högskola)	10	9	90
Historia och samhällsvetenskap (Karlstads universitet/Högskolan Dalarna)	15	11	73
Naturvetenskap, matte, teknik och ämnesdidaktik (Linköpings universitet/Högskolan Kristianstad/MaH/UmU/Mittuniversitetet)	25	9	36
Musikpedagogik/musikpedagogiskt arbete (KMH/LU/GU/Örebro universitet/Luleå tekniska universitet)	13	11	85
Totalt	160	89	56

En mer detaljerad undersökning utifrån de olika antagningsomgångarna visar att 14 personer (9 procent) gått igenom utbildningen på fyra eller fem terminer och 50 personer (32 procent) på sex eller sju terminer. Resterande – 62 personer eller 39 procent – har behövt längre tid.

Enkäten till de deltagande lärarna

Har du gått klart hela forskarutbildningen?

En högre andel av deltagarna själva – cirka två tredjedelar – uppger att de slutfört utbildningen jämfört med uppgifterna från forskarskolorna enligt ovan (cirka hälften). Förklaringen till denna skillnad kan vara att samtliga deltagare inte har svarat på enkäten. Det kan också delvis bero på att deltagarna själva anser att de slutfört utbildningen, även om de i realiteten inte nått ända fram till en licentiatexamen.

Enligt svaren från deltagarna hade drygt en tredjedel inte avslutat sina studier vid tillfället för enkäten i november 2011 men avsåg att göra det ”inom kort”. Bara två deltagare har svarat att de inte kommer att slutföra sina licentiestudier.

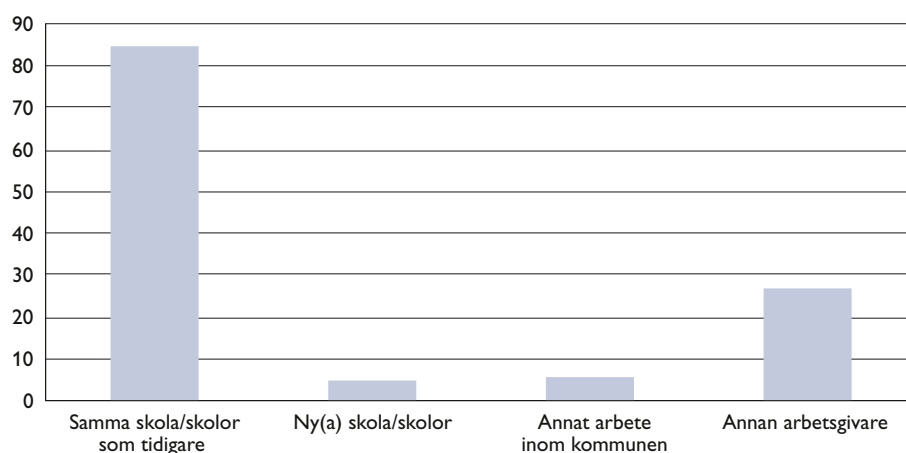
Mål: Utbildningen syftar till att öka antalet forskarutbildade lärare i skolan och möjliggöra för skolhuvudmännen att anställa lektorer i skolan

I detta mål inryms de reella möjligheter som deltagarna har att få användning för sin forskarkompetens i arbetet som lärare, samt möjligheterna att bli utnämnda till lektorer – men kanske framför allt vart de forskarutbildade lärarna siktar i sin fortsatta yrkeskarriär.

Enkätresultaten som redovisas i det följande syftar till att ge en bild av detta.

Enkäten till de deltagande lärarna

Var är du anställd nu?

Procent av respondenterna. Eftersom antalet svarande är 103 sammanfaller procentandelarna väl med antalet. (Notera att några har svarat mer än ett alternativ.)

Flertalet av lärarna arbetar kvar i samma skola som före licentiandutbildningen. Några jobbar på ny skola, några jobbar i kommunen och en relativt stor andel (28 procent) har en helt ny arbetsgivare – de flesta på deltid parallellt med sitt gamla arbete som lärare. Majoriteten av dem som har en annan arbetsgivare arbetar på det lärosäte som drev forskarskolan. Ett drygt tiotal av respondenterna uppger att de har fortsatt att utbilda sig på forskarnivå, som doktorander.

Vilka olika arbetsuppgifter har du nu?

En övervägande majoritet av de som deltagit i forskarskolorna, 75 procent, arbetade i november 2011 som lärare. En stor andel (cirka 45 procent) har angett att de helt eller delvis (vid sidan av lärararbetet) har andra arbetsuppgifter. 17 av dessa arbetar som doktorander och en handfull personer (cirka 5) arbetar med lärarutbildningar på de respektive universiteten och högskolorna.

För de övriga varierar arbetsuppgifterna mellan andra arbetsuppgifter på ett lärosäte eller olika typer av exempelvis utvecklings- och kvalitetsarbete i kommunen.

Inför utbildningen – hur såg din arbetsgivares plan ut för hur din nya kompetens skulle användas när du återvände?

Enligt en majoritet av deltagarna (65 procent) har arbetsgivarna inte haft några planer för hur deras kompetens skulle användas efter utbildningen.

Ett litet antal av deltagarna uppger att det fanns eller finns planer för lektorat. Enstaka svar handlar om att det funnits idéer om vad man ville göra men inga resurser, eller att planerna börjat ta form först efter utbildningen. I några fall var planen att den forskarutbildade läraren skulle kompetensutveckla kollegor lokalt på skolan eller på kommunövergripande nivå. I ett annat fall var tanken att personen i fråga skulle fungera som övergripande ansvarig för utveckling, kvalitet och likvärdighet för alla gymnasieskolor i kommunen.

Hur har din nya kompetens använts hittills?

Majoriteten av deltagarna uppger att de har nytta av sin utbildning i sin egen undervisning, men att skolan eller kommunen annars inte gjort någonting för att utnyttja den nya kompetensen. Många av deltagarna uttrycker sig i termer av att det är anmärkningsvärt att inga förändringar hittills vidtagits av arbetsgivaren.

Hur har kompetensen använts hittills?	Antal
I den egna undervisningen	58
Lokalt på skolan	12
Skolutveckling i kommunen	11
Fortsatt till doktorsexamen	7
Planer finns	3
Bytt jobb	4
Inte klar med lic. examen	8

Planerar du att framöver (fortsätta) arbeta som lärare?

Endast drygt hälften av deltagarna (52 procent) uppger att de planerar att fortsätta arbeta som lärare. 41 procent är osäkra på om de vill fortsätta och 7 procent svarar att de inte kommer att göra det.

Orsakerna till detta låga intresse är olika, men ett vanligt svar är att många upplever ett ointresse från sin skola eller kommun för vad deras nya kompetens kan användas till.

”Läraryrket har låg lön, låg status och obefintliga utvecklingsmöjligheter. Arbetet inom akademien ger större variation och möjligheter till både personlig och intellektuell utveckling.”

”Min nuvarande arbetssituation är oförändrad jämfört med hur den var innan jag gick forskarutbildningen. Om denna situation inte förändras alls inom den närmaste tiden, kommer jag sannolikt att söka mig vidare till

andra arbetsuppgifter. Jag fortsätter dock gärna att arbeta som lärare i någon form, men i så fall förhoppningsvis i en anställning där jag även ges tid att använda mina nyvunna forskningsinsikter och mitt akademiska nätverk.”

”Jag skulle gärna kombinera läraruppdraget med utvecklingsarbete men min arbetsgivare har hittills inte presenterat någon som helst idé hur detta skulle se ut. Att arbetsgivaren inte tycks efterfråga min nya kompetens är alltså en starkt bidragande orsak till att jag sökt och tillfälligtvis erhållit uppdrag i universitetsvärlden. Om arbetsgivaren (skolförvaltning, lokal skolläring) även fortsättningsvis inte kan erbjuda mig utvecklingsuppdrag som en del av lärartjänsten kommer jag söka mig bort från skolan. Jag beklagar detta eftersom jag från början varit inställd på att forskarutbildningen skulle leda till förbättrade möjligheter till utvecklingsarbete inom ramen för min nuvarande anställning i den kommunala skolverksamheten. Jag vill betona att jag tagit många kontakter och vid flera tillfällen framfört förslag på hur min kompetens skulle kunna utnyttjas. Det är framför allt på den kommunala nivån som jag upplevt att det funnits en bristande handlingsberedskap. På den lokala nivån har rektor visat intresse men uppger sig sakna medel i sin budget för att inrätta utvecklingstjänster.”

Enkäten till skolhuvudmännen

Har alla lärare som gått utbildningen återvänt till sitt tidigare arbete efter utbildningens slut?

Enligt skolhuvudmännen har majoriteten av de deltagande lärarna – drygt 60 procent – återvänt till sitt tidigare arbete efter forskarutbildningen. Men det betyder att cirka 4 av 10 inte har återvänt. I relation till satsningens syfte att öka kompetensen hos lärarna och få in fler forskarutbildade lärare i skolan kan detta anses vara en hög andel. Emellertid, enligt svaren på följdfrågan i enkäten – som handlar om vad de lärare som inte återvänt nu arbetar med i stället – är detta inte nödvändigtvis ett dåligt resultat. Av dem som inte kommit tillbaka är det ett antal som ännu inte avslutat sin forskarutbildning vid tiden för enkäten. En annan stor grupp arbetar centralt i kommunen med utvecklingsfrågor eller med forskning och utveckling. Ytterligare ett antal har fortsatt med doktorandstudier.

Fick ni in så många lärare som ni önskade på en forskarutbildning?

På denna fråga har de allra flesta svarat ja. Två av skolhuvudmännen, som vardera hade fem lärare i satsningen, har svarat att de velat utbilda ytterligare ett antal personer. De deltagande huvudmännen är således på det hela taget nöjda med dimensioneringen av satsningen.

Huvudmannens planer för de forskarutbildade lärarna efter satsningen

På frågan om planerna för de deltagande lärarna efter satsningen anger en anmärkningsvärt hög andel av de svarande huvudmännen att det inte funnits några planer, eller att dessa planer inte är klarlagda. Ett par av huvudmännen nämner att man avvaktar statens nya riktlinjer för bidrag till lektorstjänster.

Av dem som beskriver att de har en plan är majoriteten inne på vad som kan benämnas som spridningseffekter – att coacha andra lärare, bidra till ökad kompetens för kollegor och till utveckling i kommunen. Någon har nämnt planer på att inrätta lektorstjänster. Andra är mer specifika med att det handlar om utveckling inom viss ämnesundervisning. Vissa poängterar att planen är att fullfölja sina strävanden för att uppnå målen med satsningen.

Stockholm stad, som haft 24 deltagare i satsningen, är mest detaljerad i beskrivningen. Man beskriver att planen var att under utbildningstiden regelbundet samla inte bara deltagarna utan också deras rektorer till gemensamma och enskilda träffar. Detta för att rektorerna behöver sättas in i bredden och nyttan av forskarutbildade lärares kompetens, eftersom rektorerna inte alltid är medvetna om detta. Genom att på detta vis förbereda rektorerna hoppades Stockholm stad på att kunna bädda för att det på skolorna inrättas tjänster eller åtminstone uppdrag för dessa lärare. På grund av omorganisation fullföljdes aldrig detta rektorsspar i Stockholm. Lärarna träffades dock regelbundet under hela utbildningstiden, vilket de fortsatt att göra även efteråt. Lärarna fick också tillgång till en professor som kunde agera som en mentor i den nya ”och ibland lite förvirrande” forskarvärlden, för att se till att de inte skulle vara helt utlämnade åt sina respektive institutioner och handledare.

Nästa fråga i enkäten gäller just genomförandet av planerna för de forskarutbildade lärarna efter satsningen. Av de huvudmän som beskrivit att de har planer svarar majoriteten att dessa planer genomförts eller att arbetet med genomförandet pågår. Några har svarat att de ännu inte hunnit med att påbörja genomförandet. Endast tre har svarat att planerna inte kommer att genomföras, och detta gäller endast sammantaget för fyra av de deltagande lärarna.

Har undervisningsmetoder eller annat i utbildningen, i kommunen, eller skolan anpassats efter lärarnas nya kunskaper och kompetens?

På denna fråga har hälften av respondenterna i kommunerna svarat ”vet inte”, vilket återspeglar att många av skolhuvudmännen inte har tillräcklig inblick i verksamheten för att kunna svara. En femtedel har svarat nej. Den resterande tredjedel som svarat ja nämner anpassningar i diskussioner kring bedömning och betyg, vissa förändringar i undervisningen, samordning och utveckling samt viss coachning för kollegor på skolan.

Har nya karriärvägar skapats för de forskarutbildade lärarna?

På denna fråga svarar hälften av respondenterna nej. Bland de övriga är det många som beskriver att det kommer att skapas karriärvägar på sikt, eller att

det redan är på gång. I synnerhet pågår i många kommuner arbete med att upprätta lektorat.

Bland svaren i övrigt nämns "gruppleddarutbildning", "erbjudande att bli arbetslagsledare-programansvarig", och "utvecklingslärartjänster".

En tolkning av att så många svarat nej på de två frågorna ovan, i kombination med att få av respondenterna uppger att de haft några planer för de forskarutbildade lärarna, är att det förmodligen krävs ett större engagemang på lokal nivå för att utbildningssatsningen ska få effekt och för att lärarna ska känna sig motiverade att gå en forskarutbildning. Åtminstone mot bakgrund av att syftet med satsningen är att den ska förbättra måluppfyllelsen för eleverna i skolan, snarare än att utgöra ett karriärkliv ut ur skolan för de deltagande lärarna.

Enkäten till forskarskolorna

Har någon eller några licentiander gått vidare till studier mot doktorsexamen?

Enligt svaren från forskarskolorna kommer en relativt stor andel av deltagarna, drygt 20 procent, att fortsätta till doktorsexamen. Detta behöver naturligtvis inte betyda att de inte framöver kan eller kommer att återvända till skolan, men de kommer inte i närtid att utgöra resurser för kommunernas arbete med skolutveckling.

Mål: Utbildningen ska avse sådana ämnen som medför en förstärkning av lärarens kompetens så att elevers måluppfyllelse ökar. Detta innebär att utbildningen även ska omfatta ämnesdidaktik.

Detta mål är formulerat som ett direkt effektmål, men det Högscoleverket sökt svar på är snarare om förutsättningar finns för att nå dessa effekter på sikt. Alla ämnen som finns i forskarskolorna har förutsättningar att bidra till ökad måluppfyllelse, och ämnesdidaktik har förekommit i samtliga forskarskolor. Enkätfrågorna som redovisas i det följande berör främst vilket djup och vilken bredd som är nödvändig för att nå effekter, samt inte minst eventuella kombinationer med andra åtgärder i kommunerna och skolhuvudmännens beredskap för att möjliggöra dessa effekter.

Enkäten till forskarskolorna

Vilka inslag av ämnesdidaktik har förekommit i undervisningen?

Alla forskarskolor redovisar inslag av ämnesdidaktik även om de skiljer sig i omfattning. Exempelen varierar från vad som förefaller vara ett gediget didaktisk innehåll till att endast någon enstaka kurs med didaktikinnehåll funnits med i utbildningen.

Reflektera över om de ämnen som ingått i satsningen har varit de som bäst behövs för att stärka kvaliteten på undervisningen i skolan och för att öka skolelevernas måluppfyllelse

Samtliga forskarskolor anser att de har haft ett lämpligt ämnesinnehåll i förhållande till behoven som de ser i den kommunala skolverksamheten. Endast enstaka svar behandlar mer generellt de ämnen som satsningen totalt erbjuder.

”Generellt anser vi att det är viktigt att satsningen på forskarskolor med inriktning mot skolans område permanentas och att de representerar en mångfald av skolans ämnen. Vidare anser vi att värdet av forskarskolor med inriktning mot olika skolämnen inte bör bedömas utifrån de enskilda ämnena i sig, utan från skolan som helhet och de förutsättningar som den ger för elevers lärande och utveckling.”

”Vi har förstått att det ofta finns en bristande förförståelse och respekt ute i skolorna för vikten av ämnesinriktade kunskaper. Detta leder i vissa fall till bristande förståelse och intresse för de ny-licades vetenskapliga utveckling och vad den kan tillföra skolan.”

På vilka sätt har ni tänkt att de olika momenten i denna forskarutbildning för lärare kan bidra till att öka kvaliteten i skolan och elevernas måluppfyllelse?

I svaren från de olika forskarskolorna framhålls att de lärare som genomgått någon av utbildningarna fått tillgång till en ny kompetens och hel mängd kunskap som är en god grund för förbättringar i skolan. Som det stora värdet av utbildningen beskrivs den samlade kunskapen som erhållits genom de olika momenten och hur dessa sedan kan användas. Den stora utmaningen, enligt lärosätena, är arbetet med att omsätta kunskaperna i Sveriges kommuner.

Reflektera över den här satsningen som metod för lärare att få kunskaper för att öka skolelevernas måluppfyllelse

Forscarskolorna hävdar generellt att forskarutbildning för lärare är en bra metod för lärarna att få kunskaper för att bland annat öka skolelevers måluppfyllelse. I sinsemellan snarlika formuleringar beskriver lärosätena motiv för att satsningen ger goda förutsättningar att uppnå målen. Några diskuterar relaterat till den egna forskarskolans ämnesområden medan andra håller sig på mer övergripande nivå. Ingen har i sammanhanget diskuterat kompletterande åtgärder eller andra möjliga sätt att öka elevernas måluppfyllelse.

”Forscarskolorna bidrar till att ge en aktuell bild av det vetenskapliga kunskapsläget och den forskning som ligger till grund för densamma. Sats-

ningen är viktig med tanke på att flera av deltagarna gått sin lärarutbildning vid högskolan för flera årtionden sedan.”

”Forskarutbildningen blir genom sin storlek och koncentration en dynamisk miljö som skapar nätverk vilka fortsätter att engagera lärare även när de återgått till sina ordinarie lärartjänster.”

”Utbildningen i ämnesdidaktik vidgar lärarnas repertoar och gör det därmed möjligt för dem att bli bättre lärare.”

”Licentiaterna har utvecklat fördjupade insikter om lärande och förutsättningar för detta, relaterat till respektive ämnen, vilket har stor betydelse för deras möjligheter att i sin undervisning ge elever med olika individuella förutsättningar det stöd som de behöver för att nå målen.”

Enkäten till de deltagande lärarna

Anser du att de utbildningsämnen som funnits att välja på bland forskarskolorna har motsvarat behoven av att stärka undervisningens kvalitet och öka måluppfyllelsen för eleverna?

En stor majoritet (strax under 80 procent) av respondenterna har svarat att de anser att de ämnen som funnits att välja på i satsningen motsvarat behoven som funnits. 16 procent har svarat ”vet inte” och 6 procent har svarat nej på frågan.

Några av respondenterna motiverar sina svar. I de fall man ansett att ämnena inte varit tillräckliga har vissa angett att alla forskarskolor borde ha mer ämnesdidaktik som krav. Andra har nämnt att kärnämnen borde ha prioriterats i satsningen. Moderna språk har också saknats som ämne.

Bland dem som ansett att ämnena varit tillräckliga har många utgått från det egna ämnet och motiverat varför man anser att just detta är viktigt.

Vilka verktyg och förutsättningar har forskarutbildningen gett dig för att kunna bidra till måluppfyllelsen för satsningen?

Många av svaren på denna fråga gäller specifikt kunskaper i det valda ämnet eller i didaktik. Andra framhåller att kompetensen kan föras vidare i diskussioner kring undervisningspraktik i kollegiet. De som har svarat på frågan verkar uttryckligen vara intresserade av att få möjligheter att nå ut med en forskningsbaserad syn på undervisning till andra lärare.

Vilka delar av forskarutbildningen (t.ex. kurser, arbetet med licentiatuppsatsen, resultaten i licentiatuppsatsen) anser du varit särskilt värdefulla respektive mindre bra för din möjlighet att bidra till satsningens måluppfyllelse?

Det svar som här dominerar är att samtliga delar bidragit med värdefulla inskildheter, och att det är helheten som varit värdefull. Andra framhåller särskilt arbetet med licentiatuppsatsen, resultaten i uppsatsen, eller kurserna.

Saknades något i utbildningen som hade kunnat ge dig ännu bättre förutsättningar för att bidra till måluppfyllelsen?

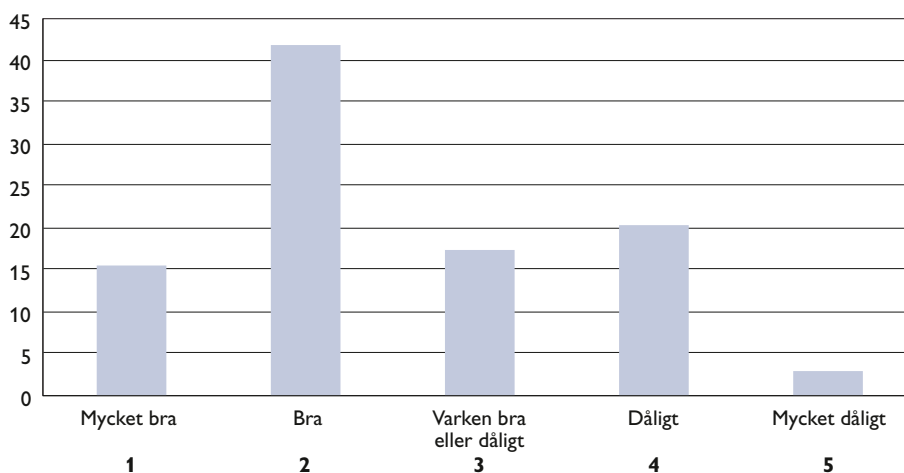
Drygt 30 procent av respondenterna anser inte att något alls saknades, och drygt 20 procent har inte ansett sig kunna bedöma detta.

Nära 40 procent har uppgett att de faktiskt saknat något i utbildningen som hade kunnat ge dem bättre förutsättningar. Detta rör sig om olika specifika moment på de respektive forskarskolorna som inte erbjuder någon samstämmig bild.

Vad gäller satsningen i stort uppges att det varit ett bristfälligt utbyte med andra forskarskolor. Som preciseringar nämns didaktiska nätverksbyggen, eller ett mer organiserat utbyte mellan deltagarna i forskarskolan exempelvis genom en gemensam webbplatsform för utbyte av tankar och idéer.

Några efterlyser också utbildning i hur den nya kunskapen kan tas tillvara i skolans organisation, samt att en licentiatexamen borde kopplas till en garanti för nya tjänster (och löner) vid återgång till lärartjänstgöring. Man saknar också en större dialog mellan forskarskolorna och lärare och kommuner samt en koppling mellan akademi och fält eller en närmare koppling till skolan och klassrummet.

Anser du att utbildning i forskarskolor för lärare är ett bra sätt för lärare att få kunskaper som är avsedda att öka kvaliteten i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse?

Procent av respondenterna.

Deltagarna är mycket positiva till satsningen. Huvuddelen av respondenterna anser att forskarskolor för lärare i mycket hög eller hög grad har varit ett bra sätt för dem att få kunskaper som är avsedda att öka kvaliteten och i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse. Nedan är några kompletterande kommentarer.

”En förutsättning är att fler insatser kommer till.”

”Forskaraskolor med en tydlig didaktisk prägel har ett stort värde. Avståndet mellan didaktisk forskning och didaktisk verksamhet är i många fall alltför stort. Forskarutbildade lärare kan utgöra en länk mellan dessa båda arenor.”

”Det beror på hur lärarnas nya kompetens utnyttjas då de återgår till skolan.”

”Man måste få ut resultaten samt det behöver bli en bättre koppling till praxis.”

Bedömer du att skolhuvudmännen och rektorerna har den kunskap och de resurser som behövs för att satsningen på lärarforskaraskolor ska få avsedd effekt, det vill säga att öka kvaliteten i skolan och elevernas måluppfyllelse?

En klar majoritet av respondenterna, nära 80 procent, anser inte att skolhuvudmännen och rektorerna är tillräckliga i det här avseendet. Knappt 10 procent svarar ja på frågan. De kommentarer som lämnats tyder på att det finns stora trösklar att ta sig över för att satsningen ska kunna ge maximalt avtryck i kommuner och skolor. Deltagarna uppfattar att orsakerna till detta framför allt rör sig om brist på ekonomiska resurser, samt okunniga och ointresserade skolhuvudmän och rektorer.

Enkäten till skolhuvudmännen

Anser du att de utbildningsämnen som funnits att välja på i satsningen motsvarat behoven i skolorna att stärka undervisningens kvalitet och öka måluppfyllelsen för eleverna?

Frågan enligt ovan besvaras i enkäten med ”ja” eller ”nej” med utrymme att motivera svaret. Majoriteten (58 procent) svarar ja, men många poängterar att alltför få av forskarskolorna haft ett didaktiskt fokus. De ämnen som efterfrågas utöver dem som erbjudits gäller matematik, svenska och engelska samt ämnen som tillkommit eller utökats i den nya gymnasieskolan, till exempel ekonomi och juridik.

Vilka delar i forskarutbildningen anser du har varit särskilt värdefulla respektive mindre bra för deltagarnas förmåga att öka kvaliteten i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse?

Inte oväntat har denna fråga varit svår att svara på för skolhuvudmännen, eftersom flera inte haft nära insyn i utbildningens innehåll. De flesta har svarat blankt, att de inte vet eller inte har någon uppfattning. I många av de svar som lämnats poängteras helheten snarare än enskilda delar. De delar som framhålls är inslagen av didaktik, samt det vetenskapliga sättet att tänka i arbetet med licentiatuppsatsen.

Har lärarna i forskarutbildningen fått bästa möjliga kunskaper för att kunna åstadkomma ökad måluppfyllelse för eleverna?

Frågan enligt ovan besvaras i enkäten med ”ja”, ”nej” eller ”vet inte”, med utrymme att motivera svaret. De flesta har svarat ”vet inte”, många med hänvisning till att det är för tidigt att bedöma. Några har angett flera svar, då de haft flera deltagare som de bedömer har fått olika utbyte av forskarutbildningen. I anslutning till detta har någon svarat att ett mindre lyckat resultat för några av deltagarna förmodligen inte berodde på själva utbildningen utan att förvaltningen i den aktuella kommunen inte varit tillräckligt tydliga i informationen och i ”urvalsprocessen”.

Anser du att utbildning i forskarskolor för lärare är ett tids- och kostnadseffektivt sätt för lärare att få kunskaper avsedda att öka kvaliteten i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse?

Denna fråga besvaras i enkäten med ”I hög grad”, ”I viss grad” eller ”inte alls”, med utrymme att motivera svaret. De flesta, nära 70 procent, har svarat ”I viss grad”, ungefär 25 procent har svarat ”I hög grad”, och bara enstaka har svarat ”inte alls”. Bland kommentarerna som lämnats finns en del intressanta inspel.

”Vad det gäller att öka kvaliteten och måluppfyllelse vid högskoleförberedande program är det definitivt så. Ju fler lärare med forskarutbildning vid dessa program, desto bättre.”

”Utmaningen är hur man tar tillvara på dessa lärares förvärvade kunskaper/synsätt efter avslutad forskarutbildning.”

”Det är fortfarande få lärare per skola som genomgått utbildningen. På sikt behövs ytterligare satsningar för att få riktigt genomslag.”

”Egentligen borde de arbeta halvtid och forska på halvtid så att de nya kunskaperna prövas direkt i den egna praktiken. Utbildningen blir då längre men mer verksamhetsnära.”

”Det skulle behövas mer tid i elevarbete kopplat till utbildningen.”

”Ja, förutsatt att lärarna verkligen är aktiva och bidrar till skolans utvecklingsarbete och delar med sig av sina kunskaper.”

”Det är ett dyrt och kostnadskrävande sätt som kan vara ett komplement i en bredare planering. För en liten kommun är det inte självklart att ens kunna kosta på någon denna utbildning. Därför blir ett regionalt arbete kring detta viktigt. Det skulle vara bra om denna regionala plattform planerades redan under de forskarstuderandes utbildning och att högskolorna och kommunerna arbetade tillsammans för att åstadkomma detta.”

Vilka är de högst prioriterade åtgärderna för att förbättra kvaliteten i skolan och elevernas måluppfyllelse?

Svaren på denna fråga är av skiftande karaktär, vilket kan vara en avspegling av att skolor på olika nivåer ingår i undersökningen, eller att olika skolor (i olika kommuner) har olika behov. Det har exempelvis påpekats att frågan är svår att svara på för en stor kommun, eftersom behoven varierar mycket från skola till skola och det pågår en rad insatser och åtgärder vars inbördes prioritering varierar utifrån de olika behoven.

Svaren avser i de flesta fall inte åtgärder utan mål, och det saknas specificering av på vilka sätt man avser att gå till väga för att nå dessa mål. Det uttrycks allmänt ett behov i kommunerna av att utveckla lärarnas kompetens i olika avseenden, såväl beträffande ämneskunskaperna som i undervisningssituationen. Tydlighet och enhetlighet i betygsbedömning är ett ofta nämnt utvecklingsområde. Begreppet *formativ bedömning* förekommer ofta i huvudmännens svar, ett begrepp som inrymmer betydelsen dels av att eleverna vet vad som förväntas av dem och vad de ska lära sig, dels att läraren gör kvalitativa bedömningar som bidrar till elevernas lärande och kunskapsutveckling.¹

Sammantaget är det tydligt att deltagandet i forskarskolor för lärare endast utgör en liten del av skolhuvudmännens tankar om och arbete med kvalitetsförbättringsarbetet i skolorna.

Vad var målen med att låta läraren eller lärarna delta i forskarutbildningen för lärare?

På denna fråga ligger huvudmännens mål och satsningens mål närmare varandra än vad som framkom enligt svaren på frågan ovan om kommunens prioriterade åtgärder för att öka kvaliteten och måluppfyllelsen. Svaren visar här en allmänt utbredd syn på att kompetensutveckling och mer vetenskapliga

1. Per Måhl, *”Betyg – men på vad?”* HLS förlag Stockholm, 1991.

arbetssätt kan bidra till de positiva effekter man är ute efter. Det handlar om att man velat få en koppling mellan forskning och praktik, att få lärare som med goda ämneskunskaper och god didaktik på ett positivt sätt kan stötta eleverna i deras lärande, men också att skapa spridningseffekter genom samarbete med andra lärare i skolan och kommunen.

På vilka sätt har satsningen på forskarutbildning för lärare haft, eller bedömer du att den kommer att få, effekter på kvaliteten i skolan, undervisningen eller elevernas måluppfyllelse?

Frågan om faktiska eller förmodade effekter av satsningen har besvarats relativt ingående av de flesta av de skolhuvudmännen. Bland svaren är det svårt att särskilja vad som är faktiska uppnådda effekter och vad som är förväntade effekter. En generell slutsats att dra är att det tycks råda en överlag positiv syn på vad denna utbildningssatsning faktiskt kommer att innebära. Endast någon enstaka av de svarande skolhuvudmännen beskriver detta som en satsning i huvudsak för individens utveckling – de flesta förväntar sig eller har sett positiva effekter för utvecklingen av arbetet på den enskilda skolan och för kommunens skolutveckling.

Att uppmärksamma är att det vill till att den kompetens som lärarna tillägnat sig verkligen tas till vara på rätt sätt i kommunerna eller i skolorna. Många uttrycker sig i termer av att effekterna kan uppnås ”om...” eller ”förhoppningsvis...” – även fast detta besvarats av just de huvudmän som har möjligheten att se till att det blir så. Många uttrycker sig som om effekterna förväntas uppnås per automatik.

Bedömer ni att ni själva har den kunskap och de resurser som behövs för att satsningen på lärarforskarskolor ska få avsedd effekt?

På denna fråga svarar en övervägande majoritet av skolhuvudmännen – som en motsatsbild av svar på samma fråga från de deltagande lärarna – att de bedömer att de har tillräcklig kunskap och resurser. De få som svarat nej är samtliga rektorer för enskilda skolenheter.

I några av enkäterna utvecklas svaren.

”Kunskap ja, resurser tveksamt. Det finns ett behov av resurser för att förverkliga idéer som finns, och som delvis har sin grund i forskarutbildningen.”

”När det gäller kunskap och resurser ser det olika ut. Vi som huvudman har haft kunskap och resurser men inte organisation, rektorer har i vissa fall kunskap men inte resurser.”

Kompletterande kommentarer från de deltagande lärarna

Bland kommentarerna som vi fått från deltagarna märks att många är glada och tacksamma över utbildningen och för alla nya kunskaper som den tillfört.

Men samtidigt uttrycks en frustration över att dessa kunskaper hittills tillvaratagits i liten utsträckning. Många känner att forskarutbildningens ambitioner inte överensstämmer med kommunernas möjlighet eller förmåga att göra något av den. Det förekommer dock lärare som är nöjda både med forskarutbildningen och med möjligheterna att tillämpa sin kompetens efteråt. Till de positiva kommentarerna hör också att deltagandet i forskningen möjliggjort en inblick i andra mer praxisnära forskningsfrågor än vad som annars skulle blivit undersökta.

”Oerhört viktigt steg och som helhet mycket bra utbildning. Dock glapp i hur utbildningen tillvaratas i efterhand. Lektorstjänster behövs och de måste åtföljas av högre lön och utvecklingsuppdrag på skolorna/ i kommunen annars kommer de lärare som går forskarutbildning att försvinna till andra tjänster.”

”Forskarskoleutbildningen har varit ett lyft för mig. Den intellektuella utmaning som kurserna, det intellektuella samtalet och skrivandet av en licentiatavhandling har inneburit, har gett mig många nya insikter i mitt ämne och ett ökat självförtroende i utbildningsfrågor. Den stora utmaningen för mig, och sannolikt flera av mina forskande kollegor, är att lyckas få använda det vi lärt oss både i form av kunskaper och förmågor när vi återgår till skolans värld. Jag är dessvärre övertygad om att vi många gånger inte klarar detta själva utan stöd utifrån. Eftersom våra utbildningar är färskvara är det dessutom bråttom för att satsningen på att forskarutbilda lärare ska ge goda resultat.”

I enkäten har vi bitt de deltagande lärarna uppskatta hur stor andel av lärarna i skolan som skulle behöva vara forskarutbildade för att åstadkomma en märkbar effekt på kvaliteten i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse.

Svaren varierar mellan 2 procent och 100 procent, men medelvärdet hamnar på ungefär 19 procent. Många resonerar utifrån de förutsättningar som finns i kommunen, vilket som det ser ut i dagsläget innebär att man behöver en större kritisk massa av forskarutbildade lärare för att uppnå effekter. En kommenterar som sammanfattar vad många uttrycker är följande:

”En märkbar effekt tror jag vi kan få med ganska få forskarutbildade lärare, redan med några få procentenheter. Detta under förutsättning att strategiska utvecklingstjänster inrättas på central nivå i kommunerna. För att en forskarutbildningssatsning ska ge resultat på den lokala skolan måste andelen vara mycket större.”

Kompletterande kommentarer från forskarskolorna

Från forskarskolornas sida har det föreslagits att eventuellt ytterligare utvärderingar bör inriktas mot vilka övergripande mål de respektive forskarskolorna fokuserat på. Man framhåller att detta förutsätter att målen med utbildningen i framtiden klagörs tydligare, såväl för anordnarna av forskarutbildningen som för de forskarstuderande och skolhuvudmännen.

Ett ytterligare förslag är att denna utvärdering bör följas upp inom 3–5 år, då det är möjligt att jämföra intentionerna med det faktiska utfallet, dvs. hur kommunerna tagit till vara denna forskningskompetens och hur licentiaterna utnyttjat sina möjligheter att vara pådrivande i skolutvecklingen.

”Vi ser konstruktionen av forskarskolorna som mycket lyckad, då den binder samman kommuner, lärare och akademi på ett klokt och smidigt sätt. Sannolikt är ett visst statligt ansvar, åtminstone under ytterligare en treårsperiod, nödvändigt för att denna form av konstruktion ska vara möjlig. I en förlängd satsning kunde man tänka sig en ökad kommunal andel (kanske 50-50 stat-kommun), men vi ser det inte som realistiskt att kommunerna är beredda gå in med finansiering.”

”En intern utvärdering inom Forskarskolan i geografi visade att det sätt på vilket de examinerade deltagarna bemötts vid sina skolor varierar stort. Vissa har fått ökat ansvar, lönepåslag, och/eller delvis andra uppdrag där deras forskarutbildning kommer bättre till nytta.”

”Situationen för licentiaterna är att de återkommer i samma läge som före forskarutbildningen, och att rektor eller motsvarande inte vill eller saknar möjlighet att ändra något.”

Sammanfattande diskussion

Det är en i huvudsak positiv bild som framträder i denna utvärdering av forskarskolor för lärare. Utbildningen har varit mycket uppskattad av de flesta som genomgått den och deltagarna ser att möjligheter öppnar sig för att förbättra kvaliteten i skolan med de nya kunskaper som de erhållit. Liknande överlag positiva beskrivningar kommer från kommunhåll och från de universitet och högskolor som arrangerat utbildningarna.

Samtidigt har det inte funnits anledning att förvänta något annat. Ur de deltagande lärarnas och kommunernas perspektiv är detta en mycket generös satsning.

När det gäller den eventuella måluppfyllelsen och satsningens effekter – i synnerhet resurseffektiviteten – finns det skäl att anlägga ett mer kritiskt perspektiv. Detta mot bakgrund att satsningen har inneburit en kostnad av 250 miljoner för att utbilda 158 lärare till licentiater.²

Satsningen på forskarskolor för lärare kan ses som en start på något som har potential att förändra arbetet i skolorna och kommunerna samt förbättra elevernas måluppfyllelse. Men det kommer att ta tid och det kommer att krävas ytterligare stora resurser. Volymen på satsningen har – trots att den varit mycket kostsam – hittills varit liten i förhållande till behoven i kommunerna. I flertalet fall rör det sig om bara någon enstaka deltagande lärare per kommun. Endast 61 kommuner har deltagit i satsningen, dessutom har endast en del av dessa enligt den här undersökningen uppvisat något större intresse för att verkligen göra något av de forskarutbildade lärarnas förvärvade kunskaper.

Samtidigt uppger sig de skolhuvudmän som besvarat frågorna i denna utvärdering vara ganska nöjda med dimensioneringen på satsningen. Det antyder att det inte finns utrymme i kommunerna för att prioritera en lång forskarutbildning för ett större antal lärare. Många svar från huvudmännen antyder att man anser att forskarutbildning av lärare inte är det mest prioriterade i en kommunal verklighet där varje personalresurs per skola är kritisk.

I mångt och mycket kan denna satsning ses som en satsning för de deltagande individerna. Att satsa 250 miljoner för att ge ett antal enskilda lärare forskarutbildning är en politisk prioritering som man kan ha olika åsikter om – i synnerhet när löneläget för lärare ser ut som det gör i dag. Kanske vore ett alternativ att arrangera ett statligt lönetillägg för lärare som har de kvalifikationer och den kompetens som staten efterlyser? Det skulle då komma an på individerna själva att skaffa sig dessa kvalifikationer i samband med att de utbildar sig till lärare.

Vägarna att uppnå en bättre måluppfyllelse för eleverna i skolan är fler än via utbildning i forskarskolor. Enligt Högskoleverkets mening bör det framö-

2. Detta utan att lärosätenas utbildningskostnader räknats in.

ver redas ut vilka vägar till detta som har störst potential att ge resultat – och kostnadseffektivitet bör vara ett nyckelord i sammanhanget.

Licentiandernas studie- och arbetsvillkor

Villkoren för satsningen har varit att lärarna ska uppnå licentiatexamen efter en tid av fem terminer. Utbildningarna har anordnats i en omfattning som motsvarat 80 procents studier på heltid, och deltagarna har på 20 procent arbetat som lärare på sina skolor.

De olika enkäternas resultat visar att erfarenheterna av hur detta fungerat är blandade. För flertalet lärare och skolor har tidsfördelningen på det hela taget fungerat bra, men för andra mindre bra. Typiska problem för vissa av lärarna har varit att de inte hunnit ägna tillräckligt med tid åt utbildningen för att arbetet i skolan krävt mer tid än 20 procent, och att de därför har behövt längre tid på sig för att bli färdiga. Många har sammantaget tvingats arbeta mer än heltid för att fullgöra sina åtaganden.

För skolhuvudmännen och skolledarna har det i vissa fall varit svårt att schemalägga lärarna på endast en dag i veckan. Det har också varit besvärligt med planeringen av arbetet i förhållande till de övriga lärarna i skolan. Det har inte heller på alla håll funnits resurser att ta in vikarier för den tid läraren varit på utbildning.

Från forskarskolornas sida har man uppmärksammat problem för deltagarna att bli klara i tid på grund av en alltför pressad arbetssituation totalt sett.

En slutsats av ovanstående är att det inför eventuellt fortsatta satsningar bör föras en ordentlig dialog mellan samtliga berörda parter om fördelningen av tiden mellan utbildning och arbete för att eventuellt åstadkomma en mer ändamålsenlig fördelning.

Beskrivning och värdering av arbetsprocessen för deltagande lärosäten

En aspekt av arbetsprocessen gäller organiseringen i och samarbetet mellan världlärosäten och partnerlärosäten, där världlärosätet har huvud- och samordningsansvar för forskarskolorna och samverkan sker med partnerlärosätena. Lärosätena själva uppger att detta har fungerat väl. De flesta har haft långtgående samarbeten som innefattat bland annat deltagande i ledningsgrupper för forskarskolan, gemensamma handledarkollegier samt ansvar och drift av kurser som ingått i utbildningen. I flera fall lyfts fram att redan innan dessa forskarskolor bildades har det förekommit olika former av samarbeten, och detta har underlättat planeringen och genomförandet av utbildningen. Partnerlärosätena har inte framfört någon kritik angående världlärosätenas huvud- och samordningsansvar för verksamheten.

En annan aspekt av arbetsprocessen gäller huruvida antagning skett i enlighet med förordningarna och vilka de särskilda behörighetskraven varit. Några

forskarskolor har uppgivit att en begränsande faktor har varit att flera av de sökande saknat tillräcklig behörighet för forskarutbildning med ämnesfördjupning. Antagningen har i vissa fall också varit problematisk så till vida att lärare som ansökt om plats inte fått tillräckliga möjligheter från sin kommun för att kunna delta i utbildningen.

På frågan om något saknats i satsningen som skulle kunna bidra till förbättrad måluppfyllelse pekar deltagarna på att utbytet mellan forskarskolorna skulle kunna förbättras, för att skapa ett didaktiskt nätverksbygge eller för utveckling och förstärkning av metoder.

Utöver samverkan mellan värd- och partnerlärosäten har Högskoleverket frågat om samverkan med skolhuvudmännen. Dessa kontakter varierar från i stort sett ingen samverkan alls till ganska långtgående samverkansinsatser från forskarskolornas sida. Flera goda exempel på samverkan kan lyftas fram. Det rör sig exempelvis om delad medverkan i ledningsgrupper eller referensgrupper, informationsmöten om satsningen eller om hur de forskarutbildade lärarna kan användas i kommunens arbete samt presentationer i olika sammanhang av deltagarnas resultat.

Ytterligare en aspekt av arbetsprocessen är ordningen att de medverkande universiteten och högskolorna beslutat om och utbetalat statsbidrag efter ansökan från skolhuvudmännen. Statsbidraget har betalats ut två gånger per termin, och täckt 75 procent av lärarnas löner under utbildningstiden. Utifrån enkätsvaren kan konstateras att denna ordning på det hela taget fungerat bra för samtliga parter. Vissa kommuner har uppgett att det varit besvärligt att rutiner och ibland även villkoren för utbetalning av ersättning varierat mellan de olika forskarskolorna. Det har skapat merarbete för kommuner med många deltagare i olika forskarskolor. Dessa kommuner efterlyser ett enhetligt system, där begäran om ersättning kan göras vid ett enda tillfälle för alla lärare som en kommun har med i satsningen.

Bedömning av måluppfyllelsen och värdering av effekter för deltagarna och de berörda skolhuvudmännen

Utbildningen syftar till att erbjuda lärare utbildning på forskarnivå, så att de inom en tid av två år och sex månader ska kunna uppnå licentiatexamen

Enkätsvaren visar att en relativt stor andel av deltagarna inte blivit färdiga med utbildningen inom avsedd tid. Antagning till utbildningen har skett höstterminen 2008 (107 antagna) respektive höstterminen 2009 (53 antagna). Vid tiden för Högskoleverkets enkätundersökning (december 2011) hade 56 procent av deltagarna genomgått utbildningen på stipulerade fem terminer. Det innebär att 44 procent har behövt längre tid på sig för att bli klara. Svaren indikerar att lärare som försenats i tidsplanen gjort det för att de inte kunnat delta i forskarutbildningen till den grad som varit tänkt. Den huvudsakliga orsaken har varit den krävande kombinationen av forskarstudier och arbete i skolan.

Det är naturligtvis vanligt att forskarstudenter har ett par terminers längre genomströmningstid än vad som är tänkt. Även doktorander i det gängse systemet har institutionstjänstgöring och annat som kan innebära att avhandlingsarbetet försenas. I den här satsningen kan tidsutdräkten orsaka problem då det kan skapa luckor i skolverksamheten när lärarna kanske inte blir färdiga vid den tidpunkt skolledaren och huvudmannen planerat. Ett bekymmer är också finansieringen av licentiandernas löner under den förlängda utbildningen, då statsbidragen är beräknade för att täcka maximalt två och ett halvt års studier. För skolornas del innebär den förlängda utbildningstiden dels ekonomiska utlägg för vikarier och eventuell medfinansiering av en licentiandutbildning som drar ut på tiden, dels att den lokala skolverksamheten påverkas under längre tid än planerat.

Det krävs eventuellt en större flexibilitet från lärarnas arbetsgivare när det gäller tjänstgöringen i skolan för att ge deltagarna större möjligheter att nå fram till licentiatexamen på utsatt tid.

Utbildningen ska avse sådana ämnen som medför en förstärkning av lärarens kunskaper och kompetens så att elevers måluppfyllelse därigenom ökar, vilket innebär att utbildningen även ska omfatta ämnesdidaktik

Forskarskolornas ämnesinnehåll erbjuder förutsättningar för att ge effekter på sikt. Däremot har inte alla ämnen som skulle behövas för att öka elevers måluppfyllelse i skolan ingått i satsningen. Svaren från skolhuvudmännen indikerar att de särskilt saknat forskarskolor i matematik, svenska och engelska, och sådana ämnen som tillkommit i den nya gymnasieskolan såsom juridik och ekonomi. Skolhuvudmännen anser också att alltför få forskarskolor haft ett tillräckligt didaktiskt fokus, även om samtliga forskarskolor har haft inslag av didaktik. Det kan finnas anledning att reflektera över huruvida målsättningen bör förtydligas i kommande satsningar med avseende på de synpunkter som skolhuvudmännen uttrycker angående omfattningen av didaktikinnehållet i utbildningen.

Högsköleverket ser en tydlig brist i den initiala avstämningen mellan kommunerna och forskarskolorna om utbildningarnas inriktning och ämnesinnehåll. Diskussionen och kommunikationen om hur behoven i skolan faktiskt ser ut har varit bristfällig eller obefintlig. De ämnen som ingått i satsningen har varit helt beroende av forskarskolornas ansökningar. Den här utvärderingen visar behov av större bredd i satsningen, och kanske mer avgränsade och definierade mål för de enskilda forskarskolorna.

Målet borde eventuellt också formuleras i termer av förutsättningar snarare än effekter. Effekter av satsningen kommer kunna erhållas först efter lång tid, och för en tydligare måluppfyllelse utifrån nuvarande mål krävs en större volym, ämnesbredd samt en tydligare plan på skolnivå för att utnyttja de forskarutbildade lärarnas kompetens.

Förmodligen krävs även kombinationer med andra typer av åtgärder. En sammanställning av svaren från skolhuvudmännen som deltagit i satsningen

visar att forskarutbildning av lärare i många kommuner inte är bland de högst prioriterade åtgärderna för att åstadkomma förbättrad kvalitet i skolan och ökad måluppfyllelse för eleverna.

Många av såväl deltagarna som forskarskolorna har efterlyst utbildning för skolhuvudmännen om hur lärarnas nya kompetens kan användas. Från de deltagande lärarnas sida har även föreslagits någon typ av villkorat åtagande från skolhuvudmännen sida att garantera att de forskarutbildade lärarnas kompetens används i enlighet med intentionerna för satsningen. Enkätsvaren visar tydligt att det saknas planer för hur licentiaternas forskningsresultat ska spridas och komma till nytta. Högskoleverket menar att det är viktigt att adressera denna fråga om hur kunskap som har genererats i forskarskolorna ska samlas och vidareförmedlas till kommunerna. Det finns potential i satsningen som borde kunna utnyttjas bättre. Att skapa förutsättningar är inte tillräckligt om realiteten inte är anpassad för att ta vara på dessa förutsättningar.

För att få en reell måluppfyllelse i hela landet tycks dessutom samtliga inblandade vara överens om att behovet av forskarutbildade lärare vida överstiger denna satsnings dimensionering.

Utbildningen ska öka antalet forskarutbildade lärare i skolan och möjliggöra för skolhuvudmännen att anställa lektorer i skolan

Målet anger ingen nivå, men som det är formulerat är det uppnått. Fler forskarutbildade lärare finns ute i kommunernas verksamhet, och satsningen har resulterat i möjligheter att anställa lektorer i skolan. En flaskhals har varit lektorsansökningarna hos Skolverket. Denna del av målsättningen har det därför hittills gått sämre med – men det är ett problem av temporär karaktär.

Det kan konstateras att många av de deltagande lärarna inte står till skolans och kommunens förfogande eftersom många valt att inte återgå till lärartjänsten. Detta behöver dock inte vara en brist i satsningen då flera av dem som inte återgått återfinns på lärosätena inom lärarutbildningen eller forskningen. Från dessa positioner i akademien kan de indirekt bidra till målen med satsningen, om än på andra sätt än vad som avsetts. Det kan naturligtvis också vara så att de lärare som fortsatt med utbildning på forskarnivå till doktorsexamen på sikt kommer att återvända till lärararbete inom skola och kommun.

Värre är att endast 50 procent av deltagarna tydligt uppger att de framöver avser att arbeta vidare som lärare. Orsaken till detta är till stora delar att lärarna upplever att deras nya kompetens inte tas till vara, och att det i praktiken saknas reella karriärsteg inom läraryrket. De forskarutbildade lärarna som återvänt till lärarjobb i skola eller kommun vittnar om att deras kunskaper i de flesta fall kommer till nytta enbart i den egna undervisningen.

Baserat på svaren i enkäterna från såväl lärare som skolhuvudmän framträder bilden att det är otydligt hur man i kommunerna ser på vad nya karriärvägar innebär såväl innehållsligt som villkorsmässigt. Detta är någonting som uppenbart befinner sig i sin linda i den kommunala skolutvecklingsverksamheten. Några av de skolhuvudmän som besvarat enkäten uppger dock att

de har skapat nya karriärvägar – mestadels i form av lektorat – medan andra uppger att man kommer göra det när det blir möjligt. Även andra typer av tjänster och arbetsuppgifter nämns.

Hittills har bara en liten andel av lärarna fått någon ekonomisk vinning av sin nya kompetens (ca 10 procent har fått höjd lön jämfört med kollegor som inte gått utbildningen). Bland skolhuvudmännen som besvarat frågan uppger två tredjedelar att de avser att höja lönerna för licentiaterna. Många poängterar dock att höjd lön inte är beroende av lektorsutnämningen utan beror på individernas prestationer.

Övriga effekter av satsningen

En positiv bieffekt av satsningen som uppges av forskarskolorna är att de samarbeten som funnits mellan forskarskolorna eller inom lärosätet gett upphov till kompetensutveckling av olika slag. Det rör sig om en tydlig utveckling av forskningen inom vissa delområden som musikpedagogik och teknikdidaktik. Andra mervärden som uttrycks är att lärosäten som inte haft egen utbildning på forskarnivå har getts möjligheten att delta i forskarskolor och därmed kunnat ta del av nya forskarmiljöer. Några lärosäten anser att denna forskning utvecklats på ett positivt sätt till att bli mer praxisnära och därmed lättare kan komma till direkt nytta i skolans verksamhet.

Utöver ovan beskriva mervärden finns övriga möjliga effekter, som nyttan av ett erfarenhetsutbyte mellan de deltagande lärarna och att fruktbara nätverk kan uppstå. En annan positiv effekt att uppmärksamma är att satsningen i sig innebär ett steg mot ökad samverkan mellan forskning och praktik. En sådan samverkan kan få effekt i båda riktningarna, det vill säga även leda till en ökad förståelse inom högskolan för villkoren i skolans värld.

Appendix

Andelen svarande på enkäten till forskarskolorna är 100 procent.

Andelen svarande på enkäten till de deltagande lärarna är 65 procent (103/158).

Andelen svarande på enkäten till huvudmännen (enligt definitionen hur många av de deltagande lärarna som varje svarande på enkäten ansvarar för) är 51 procent (80/158).

Enkäten till deltagande lärare

Enkäten till kommunhuvudmän

ENKÄTSVAR Deltagare per landsdel och kommun (där man var anställd när man sökte till utbildningen)		ENKÄTSVAR Huvudmän	
	Antal		Antal deltagande lärare
Götaland			
Eslöv	1		
Helsingborg	5		
Höganäs	1		
Lund	4	2	6
Malmö	5	2	6
Sölvesborg	1	1	1
Trelleborg	1		
Ystad		1	1
Gotland	2		
Karlskrona	1	1	2
Ljungby	2		
Oskarshamn	1		
Tranås	1		
Vimmerby	1		
Värnamo	1	1	1
Växjö	1	1	1
Falkenberg	1		
Härryda	1		
Göteborg	1	2	5
Halmstad	1		
Kungsbacka	1		
Bengtsfors	1		
Åmål	1		
Åle	1		
Skövde	3	1	2
Linköping	3	2	6
Motala	1		
Norrköping	1		
Söderköping	1	1	1
	45		32
Svealand			
Botkyrka	2		
Katrineholm	2	1	3
Nyköping	1		
Nynäshamn	1		
Haninge	2	2	2
Huddinge	2		
Lidingö	1		
Sollentuna	1	1	1
Stockholm	19	6	35
Tierp	1		
Upplands-Bro	1		
Uppsala	5	1	1
Enköping	1		
Karlstad	1		
Sunne	1		
Borlänge	1	1	1
Vansbro	1		
	43		43
Norrland			
Gävle	2	1	3
Sundsvall	1		
Åre	2		
Örnsköldsvik	1		
Norsjö	1	1	2
Umeå	4		
Luleå	1		
	12		5
Ej uppgift om kommun	2	2	
TOTALT	103	31	80

Uppföljning av forskarskolor för lärare

Enkät riktad till skolhuvudmän med erfarenheter av satsningen på forskarskolor för lärare

Denna enkät skickas till dig med anledning av att Högskoleverket fått i uppdrag av regeringen att utvärdera satsningen på forskarskolor för lärare. Utvärderingen ska omfatta en bedömning av måluppfyllelsen, en beskrivning och värdering av arbetsprocessen för deltagande lärosäten, en analys av licentiandernas studie- och arbetsvillkor under den tid som utbildningen på forskarnivå pågått och en värdering av effekter av utbildningen för deltagarna och de berörda skolhuvudmännen. Parallellt med denna enkät sänder vi även ut enkäter till deltagande lärosäten samt till lärarna som deltagit i utbildningen.

För att få ett tillförlitligt resultat av uppföljningen är det viktigt att de tillfrågade besvarar enkäten! Vi hoppas att du vill hjälpa oss med det. Resultatet av utvärderingen kan komma att ligga till grund för regeringsbeslut i framtiden.

Vi behöver ditt svar **senast den 16 december 2011**.

Skicka den elektroniskt ifyllda enkäten både till ann.catrin.lagerkvist@hsv.se och till hsv@hsv.se. Dina svar kommer att behandlas konfidentiellt (se foljebrev).

Om du har några frågor är du välkommen att kontakta oss:

- Ann Catrin Lagerkvist, ann.catrin.lagerkvist@hsv.se, 08-563 088 27 eller
- Thomas Furusten, thomas.furusten@hsv.se, 08-563 085 12.

RESPONDENTENS BAKGRUND OCH STÄLLNING

1. Beskriv din funktion och på vilket sätt du varit involverad i denna satsning:

2. Hur många skolor omfattar ditt skolhuvudmannaskap?

3. Vilken kommun ligger skolan/skolorna i?

BASFAKTA OM UTBILDNINGEN

4. Hur många lärare som finns inom ert ansvarsområde har deltagit i någon licentiatforskarsskola för lärare?
_____stycken.

5. Vilken forskarskola har läraren/lärarna utbildats inom? Ange antal inom varje;

- ☐ Geografi, värdlärosäte: Uppsala Universitet
- ☐ Geografi, naturkunskap, fysik och kemi, värdlärosäte: Stockholms Universitet
- ☐ Historia och historiedidaktik, värdlärosäte: Lunds universitet
- ☐ Historia och samhällsvetenskap, värdlärosäte: Karlstads Universitet
- ☐ Läs- och skrivutveckling, värdlärosäte: Stockholms Universitet
- ☐ Musikpedagogik/musikpedagogiskt arbete, värdlärosäte: Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
- ☐ Naturvetenskap, matematik, teknik och ämnesdidaktik, värdlärosäte: Linköpings Universitet
- ☐ Svenska med didaktisk inriktning, värdlärosäte: Malmö Högskola
- ☐ Språk och lärande, värdlärosäte: Göteborgs universitet
- ☐ Teknik, värdlärosäte: Stockholms Universitet

6. Hur har lärarna som fått gå licentiatutbildningen valts ut?

- ☐ Blev uppmuntrade av arbetsgivaren att gå utbildningen
- ☐ Bad själva att få gå utbildningen
- ☐ Annat, nämligen: _____

7. Hur gick valet av utbildningsämnen till?

- ☐ Läraren/lärarna bestämde själv(a)
- ☐ Läraren/lärarna bestämde i samråd med rektor/motsvarande
- ☐ Rektorn bestämde
- ☐ På annat sätt, nämligen: _____

UPPFYLLELSE AV MÅLET MED OCH EFFEKTER AV UTBILDNINGEN

Ett av de viktigaste målen med satsningen på forskarskolor för lärare var enligt regeringen att förstärka lärarens kunskaper och kompetens så att undervisningens kvalitet och elevernas måluppfyllelse ökar. Satsningen hade även andra delmål. Nedanstående frågor syftar till att utreda förutsättningarna för att nå dessa mål och delmål.

8. Har alla lärare som gått utbildningen återvänt till sitt ursprungliga arbete efter utbildningens slut?

- ☐ Ja
- ☐ Nej, _____ stycken har inte återvänt

9. Om lärarna påbörjat annan anställning ange var de arbetar och vilka arbetsuppgifter som ingår i de nya jobben:

10. Hur stort är behovet av att utveckla kvaliteten i skolan och förbättra elevernas måluppfyllelse?

- ☐ Litet behov
- ☐ Varken litet eller stort behov
- ☐ Stort behov
- ☐ Mycket stort behov

- 11.** Om ni svarat att det finns ett utvecklingsbehov på föregående fråga ange vilka som är huvudmannens högst prioriterade åtgärder för att förbättra kvaliteten i skolan och öka elevernas måluppfyllelse:

- 12.** Vad var huvudmannens mål med att bekosta utbildningen för de lärare som fick gå forskarutbildningen?

- 13.** Fick ni in så många lärare som ni önskade på en forskarutbildning?

☐

Ja

☐

Nej, vi ville utbilda ytterligare _____ stycken lärare.

- 14.** Vad var huvudmannens planer för de licentiatutbildade lärarna efter forskarutbildningen?

15. Genomfördes huvudmannens planer för de licentiatutbildade lärarna efter forskarutbildningen?

16. Har kommunen avsatt medel för praxisnära FoU verksamhet?

17. Anser du att de utbildningsämnena som funnits att välja på i satsningen motsvarat behoven som funnits i skolorna av att stärka undervisningens kvalitet och öka måluppfyllelsen för eleverna?

- ☐ Ja
☐ Nej

Lämna gärna en motivering till svaret:

- 18.** På vilka sätt har satsningen på forskarutbildning för lärare haft eller bedömer du att satsningen på forskarutbildning för lärare kommer att få effekter på kvaliteten i skolan, undervisningen eller elevernas måluppfyllelse?

- 19.** Vilka delar i forskarutbildningen anser du varit särskilt värdefulla respektive mindre bra (t.ex. kurser, arbetet med licentiatuppsatsen, resultaten i licentiatuppsatsen, annat) för licentiandernas förmåga att öka kvaliteten i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse?

- 20.** Anser du att lärarna i forskarutbildningen fått bästa möjliga kunskaper för att kunna åstadkomma ökad måluppfyllelse för eleverna?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Vet inte

Lämna motivering till svaret:

21. Anser du att utbildning i forskarskolor för lärare är ett tids-och kostnadseffektivt sätt för lärare att få kunskaper avsedda att öka kvaliteten i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse?

- ☐ Inte alls
☐ I viss grad
☐ I hög grad

Lämna motivering till svaret:

22. Om du svarat med alternativet inte alls på föregående fråga beskriv vad du anser hade varit ett bättre sätt

23. Hur stor andel av lärarna bedömer du behöver vara forskarutbildade för att man ska få en märkbar effekt på elevernas måluppfyllelse? _____ procent.

24. Hur bedömer du att behovet av forskarutbildade lärare påverkas i framtiden (om 5–10 år) i och med den nya lärarutbildningen?

- ☐ Inte alls
☐ I liten grad
☐ Varken i liten eller hög grad
☐ I hög grad
☐ I mycket hög grad

25. Hur har arbetet på skolan/skolorna lösts under den tid läraren varit på utbildning?

26. Hur har upplägget och fördelningen mellan arbetstid och utbildning fungerat sett ur ett huvudmanna/skolledningsperspektiv:

27. Har undervisningsmetoder eller annat i utbildningen eller i kommunens/skolans verksamhet anpassats efter lärarnas nya kunskaper/kompetens?

☐ Vet inte

☐ Nej

☐ Ja, nämligen: _____

28. Har nya karriärvägar skapats för de forskarutbildade lärarna?

☐ Nej

☐ Ja, nämligen: _____

29. Har lärarna som deltagit i satsningen bedrivit studierna med bibehållen lön?

☐ Ja

☐ Nej, motivera varför: _____

30. Har kommunen/skolan höjt forskarutbildade lärares löner jämfört med de kollegor som inte gått en liknande utbildning?

☐ Ja

☐ Nej

31. Hur stor andel av de licentiatutbildade lärarna har blivit lektorer efter utbildningens slut?
_____ procent.

31. Har/kommer kommunen/skolorna att höja lönen för lektorer?

☐ Ja

☐ Nej

33. Är höjd lön eller nya arbetsuppgifter för de licentiatutbildade lärarna beroende av att de blir lektorer?

34. Bedömer ni att ni själva och rektorerna har den kunskap och de resurser som behövs för att satsningen på lärarforskarskolor ska få avsedd effekt?

☐ Ja

☐ Nej

SAMVERKAN MED LÄROSÄTENA/FORSKARSKOLORNA

35. Stämde lärosätena av utbildningens innehåll och upplägg med er innan utbildningen startade?

☐ Ja

☐ Nej

36. Hur har processen för utbetalningen av statsbidrag till kommunen efter ansökan fungerat?

- ☐ Mycket bra
- ☐ Bra
- ☐ Varken bra eller dåligt
- ☐ Dåligt
- ☐ Mycket dåligt

Ge gärna exempel:

37. Beskriv andra former av samverkan mellan forskarskolorna och skolhuvudmännen som funnits och hur de har fungerat:

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

- 38.** Lämna gärna kompletterande upplysningar som är av relevans för Högskoleverkets uppdrag med att utvärdera satsningen:

Vi behöver ditt svar **senast den 16 december 2011**.

Skicka den elektroniskt ifyllda enkäten både till **ann.catrin.lagerkvist@hsv.se** och till **hsv@hsv.se**.

Tack för din medverkan!

Utvärdering av forskarskolor för lärare

Enkät riktad till de deltagande forskarskolorna

Denna enkät skickas till dig med anledning av att Högskoleverket fått i uppdrag av regeringen att utvärdera satsningen på forskarskolor för lärare. Utvärderingen ska omfatta en bedömning av måluppfyllelsen, en beskrivning och värdering av arbetsprocessen för deltagande lärosäten, en analys av licentiandernas studie- och arbetsvillkor under den tid som utbildningen på forskarnivå pågått och en värdering av effekter av utbildningen för deltagarna och de berörda skolhuvudmännen. Parallellt med denna enkät sänder vi även ut enkäter till skolhuvudmännen samt till lärarna som deltagit i utbildningen.

För att få ett tillförlitligt resultat av uppföljningen är det viktigt att de tillfrågade besvarar enkäten! Vi hoppas att du vill hjälpa oss med det. Resultatet av utvärderingen kan komma att ligga till grund för regeringsbeslut i framtiden.

Vi behöver ditt svar **senast den 31 januari 2012**.

Skicka den elektroniskt ifyllda enkäten både till ann.catrin.lagerkvist@hsv.se och till hsv@hsv.se.

Dina svar kommer att behandlas konfidentiellt (se följebrev).

Om du har några frågor är du välkommen att kontakta oss:

- Ann Catrin Lagerkvist, ann.catrin.lagerkvist@hsv.se, 08-563 088 27 eller
- Thomas Furusten, thomas.furusten@hsv.se, 08-563 085 12.

1. Lärosäte

- ☐ Göteborgs universitet
- ☐ Högskolan i Dalarna
- ☐ Högskolan i Gävle
- ☐ Karlstads Universitet
- ☐ Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
- ☐ Kungliga Tekniska högskolan
- ☐ Linköpings Universitet
- ☐ Luleå tekniska universitet
- ☐ Lunds universitet
- ☐ Malmö Högskola
- ☐ Mittuniversitet
- ☐ Stockholms Universitet
- ☐ Södertörns högskola
- ☐ Uppsala Universitet
- ☐ Örebro universitet

ENKÄTEN

2. Forskarskola

- ☐ Geografi, värdlärosäte: Uppsala Universitet
- ☐ Geografi, naturkunskap, fysik och kemi, värdlärosäte: Stockholms Universitet
- ☐ Historia och historiedidaktik, värdlärosäte: Lunds universitet
- ☐ Historia och samhällsvetenskap, värdlärosäte: Karlstads Universitet
- ☐ Läs- och skrivutveckling, värdlärosäte: Stockholms Universitet
- ☐ Musikpedagogik/musikpedagogiskt arbete, värdlärosäte: Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
- ☐ Naturvetenskap, matematik, teknik och ämnesdidaktik, värdlärosäte: Linköpings Universitet
- ☐ Svenska med didaktisk inriktning, värdlärosäte: Malmö Högskola
- ☐ Språk och lärande, värdlärosäte: Göteborgs universitet
- ☐ Teknik, värdlärosäte: Stockholms Universitet

3. Hur var sökandetrycket till utbildningen?

- ☐ Mycket högt
- ☐ Högt
- ☐ Balanserat
- ☐ Lågt
- ☐ Mycket lågt

4. Beskriv (och reflektera över) arbetsprocessen när ni skrev ansökan om bidrag till forskarskolan/-skolorna:

5. Innan utbildningen startade, stämde ni av utbildningens innehåll och upplägg med skolhuvudmännen?

- ☐ Ja
- ☐ Ja, i viss mån
- ☐ Nej

6. Beskriv (och reflektera över) antagningsprocessen till denna utbildning:

7. Hur många licentiander har ni antagit till utbildningen vid respektive antagningsomgång?

8. Hur har det fungerat för deltagarna, sett ur ert perspektiv, med upplägget minst 80 % utbildning och minst 20 % arbete:

9. Hur stor del av en heltid har licentiandernas utbildningstid i genomsnitt motsvarat i praktiken?

- ☐ Mer än heltid
☐ 80–100 % av heltid
☐ Mindre än 80 % av heltid

10. Hur många av deltagarna har nått en licentiatexamen inom den avsedda tiden (2,5 år)?

Antal: _____

11. Har någon/några av licentianderna gått vidare till studier mot doktorsexamen?

☐ Nej

☐ Ja, ange antal: _____

12. På vilka grunder gjordes valet av vilka forskarutbildningsämnen ni ansökte om finansiering för?

13. Beskriv (och reflektera över) formerna för samverkan mellan er forskarskola och skolhuvudmännen:

14. Beskriv (och reflektera över) formerna för samarbetet med era partnerlärosäten:

- 15.** Beskriv (och reflektera över) formerna för samarbetet med värdlärosätet. (Fylls i av partnerlärosäten enbart.):

- 16.** Beskriv (och reflektera över) förutsättningarna för att bedriva denna forskarskola för lärare i enlighet med målen för satsningen:

- 17.** Vilka inslag av ämnesdidaktik har förekommit i undervisningen?

- 18.** Beskriv (och reflektera över) hur hanteringen av utbetalningen av statsbidrag till skolhuvudmännen har fungerat sett ur er synvinkel:

- 19.** Har ni fullt ut kunnat använda finansieringen för den här satsningen? (Om inte, motivera varför.)

☐ Ja

☐ Nej, motivera: _____

- 20.** Reflektera över om de ämnen som ingått i satsningen har varit de som bäst behövts för att stärka kvaliteten på undervisningen i skolan och för att öka skolelevernas måluppfyllelse?

- 21.** På vilka sätt har ni tänkt att de olika momenten i denna forskarutbildning för lärare kan bidra till att öka kvaliteten i skolan och skolelevernas måluppfyllelse?

- 22.** Reflektera över den här satsningen som metod för lärare att få kunskaper för att öka skolelevnas måluppfyllelse:

- 23.** Anser ni att lärarna genom de kunskaper de förvärvat inom ramen för den här satsningen fått bästa möjliga förutsättningar att åstadkomma ökad måluppfyllelse för eleverna?

☐ Ja

☐ Ja, delvis

☐ Nej, motivera: _____

- 24.** Har ni någon uppfattning om hur behovet av licentiatutbildade lärare kommer att påverkas framöver, med anledning av bl.a. den nya skollagen och de nya lärarutbildningarna?

- 24.** Har ni övriga synpunkter som ni anser vara av relevans för Högskoleverkets uppdrag med att utvärdera satsningen?

Vi behöver ditt svar **senast den 31 januari 2012**.

Skicka den elektroniskt ifyllda enkäten både till **ann.catrin.lagerkvist@hsv.se** och till **hsv@hsv.se**.

Tack för din medverkan!

Uppföljning av forskarskolor för lärare

Enkät riktad till lärare med erfarenheter av satsningen på forskarskolor för lärare

Denna enkät skickas till dig med anledning av att Högskoleverket fått i uppdrag av regeringen att utvärdera satsningen på forskarskolor för lärare. Utvärderingen ska omfatta en bedömning av måluppfyllelsen, en beskrivning och värdering av arbetsprocessen för deltagande lärosäten, en analys av licentiandernas studie- och arbetsvillkor under den tid som utbildningen på forskarnivå pågått och en värdering av effekter av utbildningen för deltagarna och de berörda skolhuvudmännen. Parallellt med denna enkät sänder vi även ut enkäter till deltagande lärosäten samt till skolhuvudmännen som berörts.

För att få ett tillförlitligt resultat av uppföljningen är det viktigt att de tillfrågade besvarar enkäten! Vi hoppas att du vill hjälpa oss med det. Resultatet av utvärderingen kan komma att ligga till grund för regeringsbeslut i framtiden.

Vi behöver ditt svar **senast den 30 november 2011**.

Skicka den elektroniskt ifyllda enkäten både till ann.catrin.lagerkvist@hsv.se och till hsv@hsv.se. Dina svar kommer att behandlas konfidentiellt (se följebrev).

Om du har några frågor är du välkommen att kontakta oss:

- Ann Catrin Lagerkvist, ann.catrin.lagerkvist@hsv.se, 08-563 088 27 eller
- Thomas Furusten, thomas.furusten@hsv.se, 08-563 085 12.

OM DIG SOM BESVARAR ENKÄTEN

1. Kön

- ☐ Kvinna
☐ Man

2. Ålder vid utbildningens början

☐ –20 år	☐ 21–25 år	☐ 26–30 år	☐ 31–35 år
☐ 36–40 år	☐ 41–45 år	☐ 46–50 år	☐ 51–55 år
☐ 56–60 år	☐ 61–65 år	☐ 66– år	

3. Vid vilken skola var du huvudsakligen anställd när du sökte till forskarutbildningen?

4. I vilken kommun var du huvudsakligen anställd när du sökte till forskarutbildningen?

5. Är skolan en kommunal eller fristående skola?

- ☐ Kommunal skola
☐ Fristående skola
☐ Kommunal friskola

6. Hur lång erfarenhet som lärare hade du vid tiden för ansökan till forskarutbildningen?

- ☐ Mindre än 1 år ☐ 1–5 år ☐ 6–10 år ☐ 11–20 år
☐ mer än 20 år

7. På vilken nivå i skolan undervisade du vid tiden för ansökan till forskarutbildningen?

- ☐ Förskoleklass
☐ Åk 1 t.o.m. åk 3
☐ Åk 4 t.o.m. åk 6
☐ Åk 7 t.o.m. åk 9
☐ Gymnasiet

8. Vilken högskoleutbildning hade du?

9. Vilken övrig utbildning hade du?

10. Var är du anställd nu? Flera svarsalternativ kan väljas.

- ☐ Samma skola/skolor som tidigare
☐ Ny(a) skola/skolor
☐ Annat arbete i kommunen
☐ Annan arbetsgivare, nämligen: _____

11. Vilka olika arbetsuppgifter har du nu? Flera svarsalternativ kan väljas.

☐ Arbetar som lärare

☐ Arbetar i kommunens förvaltning

☐ Andra uppgifter, nämligen: _____

12. Planerar du att framöver arbeta som lärare?

☐ Ja

☐ Nej

☐ Vet inte

Lämna gärna en motivering till svaret:

OM FORSKARUTBILDNINGEN

13. Vilken forskarskola har du utbildats inom?

☐ Geografi, värdlärosäte: Uppsala Universitet

☐ Geografi, naturkunskap, fysik och kemi, värdlärosäte: Stockholms Universitet

☐ Historia och historiedidaktik, värdlärosäte: Lunds universitet

☐ Historia och samhällsvetenskap, värdlärosäte: Karlstads Universitet

☐ Läs- och skrivutveckling, värdlärosäte: Stockholms Universitet

☐ Musikpedagogik/musikpedagogiskt arbete, värdlärosäte: Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

☐ Naturvetenskap, matematik, teknik och ämnesdidaktik, värdlärosäte: Linköpings Universitet

☐ Språk och lärande, värdlärosäte: Göteborgs universitet

☐ Svenska med didaktisk inriktning, värdlärosäte: Malmö Högskola

☐ Teknik, värdlärosäte: Stockholms Universitet

14. Vilken termin och vilket år påbörjade du din forskarutbildning? _____

15. Har du gått klart hela forskarutbildningen?

☐ Nej och jag kommer inte att göra det

☐ Nej, men jag kommer att göra det inom kort

☐ Nej, men jag kommer att göra det så småningom

☐ Ja, jag blev klar med utbildningen (ange ht/vt samt år): _____

16. Hur kom det sig att du valde att gå utbildningen?

- ☐ Blev uppmuntrad av arbetsgivaren att gå utbildningen
- ☐ Bad själv att få gå utbildningen
- ☐ Annat, nämligen: _____

17. Vilka var dina mål med att gå utbildningen? Flera svarsalternativ kan väljas.

- ☐ Att utvecklas som lärare
- ☐ Att få chans till nya arbetsuppgifter i skolan
- ☐ Att få chans till andra arbetsuppgifter i kommunen
- ☐ Att få chans till arbetsuppgifter i högskolan
- ☐ Att få bättre lön
- ☐ Annat, nämligen: _____

18. Hur gick valet av forskarskola till?

- ☐ Jag bestämde själv
- ☐ Jag bestämde i samråd med rektor
- ☐ Jag bestämde i samråd med huvudmannen
- ☐ Annat, nämligen: _____

19. Vilket var det främsta skälet till att den utbildningsinriktningen valdes?

- ☐ Det fanns behov av utveckling i det ämnet i kommunen/skolan
- ☐ Jag var intresserad av att få mer kunskaper inom det ämnet
- ☐ Annat, nämligen: _____

20. Hur gick valet av uppsatsämne till?

UPPFYLLELSE AV MÅLEN MED UTBILDNINGEN

Ett av de viktigaste målen med satsningen på forskarskolor för lärare var enligt regeringen att förstärka lärarens kunskaper och kompetens så att undervisningens kvalitet och elevernas måluppfyllelse ökar. Nedanstående frågor syftar till att ta reda på förutsättningarna för att nå målen.

- 21.** Anser du att de utbildningsämnen som funnits att välja på bland forskarskolorna motsvarat behoven som funnits i skolorna av att stärka undervisningens kvalitet och öka måluppfyllelsen för eleverna?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Vet inte

Lämna gärna en motivering av svaret:

- 22.** Vilka verktyg/förutsättningar har forskarutbildningen gett dig för att kunna bidra till måluppfyllelsen för satsningen?

- 23.** Vilka delar i forskarutbildningen (t.ex. kurser, arbetet med licentiatuppsatsen, resultaten i licentiatuppsatsen, annat) anser du varit särskilt värdefulla respektive mindre bra för din möjlighet att kunna bidra till satsningens måluppfyllelse?

- 24.** Saknades något i utbildningen som hade kunnat ge dig ännu bättre förutsättningar för att bidra till måluppfyllelsen?

☐ Nej

☐ Vet ej

☐ Ja, nämligen: _____

- 25.** Hur stor andel av lärarna i skolan bedömer du behöver vara forskarutbildade för att åstadkomma en märkbar effekt på kvaliteten i skolan, undervisningen och elevernas måluppfyllelse? _____%

- 26.** Anser du att utbildning i forskarskolor för lärare är ett bra sätt för lärare att få kunskaper som är avsedda att öka kvaliteten i skolan, undervisningen och skolelevernas måluppfyllelse?

☐ Inte alls

☐ I liten grad

☐ Varken i liten eller hög grad

☐ I hög grad

☐ I mycket hög grad

☐ Vet ej

Lämna gärna en motivering av svaret:

VILLKOREN UNDER DIN UTBILDNINGSTID

Satsningen skulle enligt regeringen innebära att en lärare med bibehållen lön kunde bedriva studier på en forskarskola under 80 procent av sin arbetstid och på de återstående 20 procenten arbeta kvar vid sin skola. Nedanstående frågor syftar till att ta reda på hur villkoren varit och fungerat i realiteten.

27. Var uppdelningen mellan arbete i skolan och forskarutbildning 20 respektive 80 procent?

☐ Ja

☐ Nej, nämligen _____ % arbete _____ % utbildning

28. Beskriv hur tiden för forskarutbildningen och tiden för arbete i skolan var fördelade rent praktiskt:

29. Hur fungerade omfattningen av den faktiska tiden för forskarutbildningen?

☐ Mycket bra

☐ Bra

☐ Varken bra eller dåligt

☐ Dåligt

☐ Mycket dåligt

Lämna gärna en motivering av svaret:

30. Hur fungerade omfattningen av den faktiska tiden för ditt arbete som lärare?

- ☐ Mycket bra
- ☐ Bra
- ☐ Varken bra eller dåligt
- ☐ Dåligt
- ☐ Mycket dåligt

Lämna gärna en motivering av svaret:

31. Fick du 100 procent av din normala lön under utbildningstiden?

- ☐ Ja
- ☐ Nej, nämligen _____ % av min tidigare lön

EFFEKTERNA AV UTBILDNINGEN

32. När du gick in i utbildningen hur såg din arbetsgivares plan ut för hur din nya kompetens skulle användas när du återvände?

33. Hur har din nya kompetens använts hittills?

34. Har du fått högre lön jämfört med de kollegor som inte gått en liknande utbildning?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Vet inte

35. Har du ansökt om att bli eller blivit lektor?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Inte än men jag kommer att göra det

36. Var/är höjd lön eller nya arbetsuppgifter beroende av att du blev/blir lektor?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Vet inte

37. Bedömer du att skolhuvudmannen och rektorerna har den kunskap och de resurser som behövs för att satsningen på lärarforskarskolor ska få avsedd effekt, dvs. att öka kvaliteten i skolan och elevernas måluppfyllelse?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Vet inte

Lämna gärna en motivering av svaret:

ÖVRIGT

- 38.** Lämna gärna kompletterande upplysningar som är av relevans för Högskoleverkets uppdrag med att utvärdera satsningen på forskarskolor för lärare:

Vi behöver ditt svar **senast den 30 november 2011**.

Skicka den elektroniskt ifyllda enkäten både till: ann.cattrin.lagerkvist@hsv.se och till hsv@hsv.se.

Tack för din medverkan!

Högskoleverket är en myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Verket arbetar med kvalitetsbedömningar, tillsyn, uppföljningar, utveckling av högre utbildning, utredningar och analyser, bedömning av utländsk utbildning och studieinformation.

Läs mer på vår webbplats **www.hsv.se**.